

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Mise Evropské unie

The Missions of the European Union

Student: Markéta Fajnorová
Vedoucí diplomové práce: Ing. Radomír Kaňa , Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Markéta Fajnorová**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6210T004 Eurospráva**
Specializace: **00 Eurospráva**
Téma: **Mise Evropské unie
Missions of the European Union**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU
3. Vojenské mise EU
4. Česká republika a mise Evropské unie
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BISCOP, Swen a Richard WHITMAN. *The Routledge handbook of European security*. London: Routledge, 2010. ISBN 04-155-8828-6.

PELTRÁM, Antonín. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha: Grada, 2009. ISBN 80-247-2849-4.

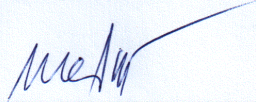
SHELLE, Karel a Renata VESELÁ. *Böhmische Länder und die Integrationsbemühungen in Europa*. München: Grin, 2010. ISBN 978-3-640-74191-5.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

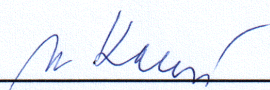
Vedoucí diplomové práce: **Ing. Radomír Kaňa, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

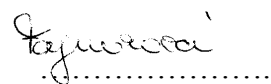

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 26. 4. 2013

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Fajnorová', followed by a horizontal dotted line.

Markéta Fajnorová

Za odbornou pomoc a cenné rady děkuji vedoucímu práce Ing. Radomíru Kaňovi a také Ing. Zdeňku Volákovi za pomoc v otázkách Armády České republiky.

OBSAH

1	ÚVOD	- 3 -
2	SPOLEČNÁ ZAHRA NIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA	- 5 -
2.1	HISTORIE SPOLUPRÁCE	- 5 -
2.1.1	<i>Evropské obranné společenství</i>	- 5 -
2.1.2	<i>Evropská politická spolupráce</i>	- 7 -
2.2	MAASTRICHTSKÁ SMLOUVA	- 8 -
2.2.1	<i>Druhý pilíř Maastrichtské smlouvy</i>	- 10 -
2.3	OD MAASTRICHTU K LISABONU	- 13 -
2.3.1	<i>Amsterdamská smlouva</i>	- 13 -
2.3.2	<i>Smlouva z Nice</i>	- 15 -
2.3.3	<i>Společná bezpečnostní a obranná politika</i>	- 15 -
2.4	LISABONSKÁ SMLOUVA	- 16 -
2.4.1	<i>Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku</i>	- 17 -
2.4.2	<i>Evropská služba pro vnější činnost</i>	- 19 -
2.4.3	<i>Evropská obranná agentura</i>	- 20 -
3	VOJENSKÉ MISE EU	- 23 -
3.1	VZTAH EU A NATO	- 23 -
3.1.1	<i>Berlin plus</i>	- 24 -
3.2	MECHANISMUS FINANCOVÁNÍ VOJENSKÝCH OPERACÍ	- 26 -
3.2.1	<i>Řídící orgány</i>	- 26 -
3.3	OPERACE EU	- 28 -
3.4	UKONČENÉ MISE	- 30 -
3.4.1	<i>CONCORDIA FYROM</i>	- 31 -
3.4.2	<i>Support to AMIS II Sudan/Darfur</i>	- 31 -
3.4.3	<i>EUFOR Chad</i>	- 32 -
3.4.4	<i>ARTEMIS RD Kongo</i>	- 33 -
3.4.5	<i>EUFOR RD Kongo</i>	- 34 -
3.5	PROBÍHAJÍCÍ MISE EVROPSKÉ UNIE	- 35 -
3.5.1	<i>EUNAVFOR – Atalanta</i>	- 36 -
3.5.2	<i>EUTM SOMALIA</i>	- 38 -
3.5.3	<i>EUFOR ALTHEA</i>	- 39 -
3.5.4	<i>EUTM Mali</i>	- 41 -
4	ČESKÁ REPUBLIKA A MISE EVROPSKÉ UNIE	- 43 -
4.1	MISE CONCORDIA	- 43 -
4.2	MISE EUFOR ČAD	- 43 -
4.3	MISE NAVFOR ATALANTA	- 44 -
4.4	MISE ALTHEA	- 45 -
4.4.1	<i>Zastoupení ČR v roce 2005a 2006</i>	- 45 -
4.4.2	<i>Zastoupení ČR v roce 2007a 2008</i>	- 46 -
4.4.3	<i>Zastoupení ČR v roce 2010 a 2011</i>	- 47 -
4.5	MISE EUTM MALI	- 48 -
4.6	VÝDAJE NA JEDNOTLIVÉ MISE	- 49 -
4.6.1	<i>Výdaje pro rok 2004 a 2005</i>	- 49 -

4.6.2	<i>Výdaje pro rok 2006a 2007</i>	- 55 -
4.6.3	<i>Výdaje pro rok 2008 a 2009</i>	- 60 -
4.6.4	<i>Výdaje pro rok 2009</i>	- 64 -
4.6.5	<i>Výdaje pro rok 2010 a 2011</i>	- 67 -
4.7	SHRNUTÍ	- 74 -
5	ZÁVĚR.....	- 76 -
6	POUŽITÉ ZDROJE.....	- 78 -
7	POUŽITÉ ZKRATKY	- 86 -

1 Úvod

V posledních letech je oblast bezpečnosti řazena mezi nejdynamičtěji rozvíjející se sektory evropské integrace. Prvotní snahy o spolupráci se vyvíjely v reakci na druhou světovou válku, ale k zásadnímu rozvoji na poli EU došlo až na konci devadesátých let minulého století. Politická situace a směřování celé Evropy kupředu, umožnili nebývale rychlý rozvoj evropské bezpečnostní a obranné politiky. Diplomová práce se proto soustředí především na vývoj SZBP a toto téma využívá jako teoretickou základnu celé práce. Historický vývoj a fungování SZBP bude popsáno v druhé kapitole.

Stále rostoucí vliv EU a nutnost vyjádření určitého stanoviska k světovým konfliktům staví státy unie do postavení, kdy jsou nuceny reagovat a rozhodovat. I přes rozdílnost ve vnímání jednotlivých států, Francie jako bývalá koloniální velmoc nespatřuje ve využití svých vojsk žádný problém, oproti tomu pro Německo není přípustné použití jakýchkoliv vojenských sil, se snaží státy EU dosáhnout pozitivních výsledků v celé této oblasti. Tomuto tématu se bude věnovat třetí kapitola, jejíž snahou bude stručně nastínit spolupráci mezi Evropskou Unií a Severoatlantickou aliancí a dále se podrobně zaměřit na všechny vojenské mise EU, které již proběhly nebo jsou stále aktuální.

Poslední, praktická kapitola se zaměřuje na roli ČR v otázce mezinárodní bezpečnosti. Pomocí třetí kapitoly jako platformy pro danou problematiku, bude proveden podrobný rozbor českého prostředí.

Díky poskytnutí zdrojů Ministerstvem obrany ČR ve formě podrobných rozpočtů kapitoly 307 za roky 2004 – 2011, bude provedena podrobná analýza těchto dat, doplněna o vlastní propočty a výsledky. Závěrem bude komparace jednotlivých let, zahrnujících údaje o velikosti výdajů, počtu vojáků účastnících se misí EU, ale také zvolených misí NATO.

Primárním cílem této práce, je provést podrobný rozbor misí EU a zaměřit se na vztah České republiky k těmto akcím. V návaznosti na tyto výsledky bude dílčím cílem podrobně rozebrat strukturu a objem uvolňovaných prostředků z rozpočtu Ministerstva obrany na tyto mise.

V rámci této diplomové práce byly stanoveny následující hypotéz:

- Evropská Unie rozvíjí své postavení jako globální hráč v otázkách mezinárodního řešení konfliktů.

- Výdaje Ministerstva obrany ČR na mise EU jsou nižší, než na mise NATO.
- Počty vysílaných vojáků ČR na mise EU jsou nižší, než na mise NATO.

Veškeré informace pocházející z těchto zdrojů, ale také z oficiálních stránek Ministerstva obrany ČR jsou využívány na základě povolení této instituce. Dále jsou v práci využívány interní zdroje Ministerstva obrany ČR, které byly poskytnuty vnitřním pracovníkem ministerstva a jsou využity pouze pro účely této diplomové práce.

Při psaní diplomové práce byly kombinovány různé metody. V druhé kapitole byla využita metoda empirické analýzy problematiky bezpečnostní a obranné politiky Evropské unie. Dále byla v této části použita deskriptivní metoda popisující historický vývoj bezpečnostní spolupráce v Evropě. V následující kapitole je provedena komparace jednotlivých vojenských misí EU. Čtvrtá kapitola využívá metod syntézy a analýzy dostupných zdrojů.

2 Společná zahraniční a bezpečnostní politika

První snahy evropských států o společné vystupování v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky lze datovat již do období napoleonských válek. Jednotlivé státy si začínaly uvědomovat, že nelze vystupovat pouze jako jednotlivec, ale k udržení míru na evropském kontinentě je nutná jejich spolupráce. Další podnět představoval nový, dynamicky se rozvíjející aktér na mezinárodní scéně a v neposlední řadě také následky dvou světových válek. To vše přeneslo myšlenku politické spolupráce do zcela nových rozměrů.¹

2.1 Historie spolupráce

Nejen otázky vývoje na evropském kontinentu, ale také zahájení válečného konfliktu na Korejském poloostrově, úspěšná zkouška atomové bomby v SSSR a úplné převzetí moci komunisty v Číně byly pro USA, ale také pro mnohé evropské státy natolik důležité, že za prioritu pro bezpečnost západní Evropy označovaly vyzbrojení Německa. Bez něho by obrana západní Evropy byla podle vojenských strategií nemožná. V tuto chvíli si Francie uvědomila, že pokud si má i do budoucna uchovat možnost kontroly nad rozvojem vojenského potenciálu Německa, musí představit vlastní iniciativu a nabídnout západoevropským státům možnou integrační alternativu.²

2.1.1 Evropské obranné společenství

První náznaky debat o spolupráci v otázkách národní bezpečnosti byly členskými zeměmi tehdejšího společenství uhlí a oceli započaty již v roce 1950.

Předložený projekt, pojmenovaný po francouzském ministerském předsedovi René Plevenovi³, byl poprvé představen na zasedání francouzského kabinetu v říjnu 1950. Zakládal se na vytvoření evropské armády a sjednocení jejího velení do jednoho centra, pod jednotné

¹ TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-4003-332.

² PELTRÁM, Antonín. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. ISBN 80-247-2849-4.

³ René Pleven (15. duben 1901 – 13. leden 1993) byl významný francouzský politik z období 4. republiky. Byl členem Forces Françaises Libres, francouzských bojovníků v 2. Světové válce. Pomáhal založit politickou stranu Union démocratique et socialiste de la Résistance (UDSR). Několikrát působil jako předseda vlády na počátku 50. let 20. století, kde se jeho největším přínosem stalo předložení Plevenova plánu.

evropské ministerstvo obrany. Francie tomuto činu přikládala vysokou váhu a považovala tzv. Plevenův plán za projekt řešící potřeby na poli evropské bezpečnosti, a proto jej použila jako koncept pro vypracování návrhu na založení Evropského obranného společenství (European Defence Community), které mělo sjednotit obrannou politiku západoevropských zemí.⁴

Evropské obranné společenství započalo svou působnost 15. února 1951 a začalo jednáním ohledně evropské armády za účasti Francie, Německa, Belgie, Itálie a Lucemburska. Další významné státy jako bylo Nizozemí, Velká Británie, Norsko, USA a Kanada měli statut pozorovatelů. Konference probíhala zhruba rok, během ní došlo na přechod k používání pojmu Evropského obranného společenství, které spočívalo na rovnoprávnosti členských zemí. Projekt smlouvy byl zveřejněn 1. února 1952 a jeho cílem bylo vytvoření EOS, které by disponovalo jednou integrovanou armádou pod společným velením bez jakékoliv diskriminace mezi členskými státy. Před podepsáním smluv však ještě proběhly významné debaty ve Francii na půdě Národního shromáždění a v Německu v Bundestagu.⁵

Francouzské Národní shromáždění nakonec stanovilo přesné podmínky pro závěrečné znění smlouvy:

- Ve vojenské oblasti by se integrace měla uskutečnit na nejnižší možné úrovni
- Nutnost brát v úvahu francouzskou vojenskou angažovanost v zámoří - v Indočíně
- Požadavek, aby evropská armáda spadala pod kontrolu nadnárodní politické moci, která by měla omezenou, ale reálnou pravomoc
- Trvání na sblížení zahraničních politik členských zemí

Po veškerém vyjednávání byla Smlouva o EOS podepsána ministry zahraničních věcí zemí ESUO 27. Května 1952. Hlavním principem smlouvy bylo utvrzení, že vojenský útok vedený proti členským státům v Evropě, nebo proti evropským obranným silám bude vnímán jako útok proti všem členským státům.

Organizačně se dalo EOS srovnávat se strukturou ESUO a vyskytovaly se zde prvky nadnárodní i konfедераční, ale se značným rozdílem v postavení nadnárodních a mezivládních orgánů. Avšak celková struktura se svým charakterem blížila více klasické mezivládní organizaci a to zejména z důvodu, že zcela zaručovala právo národních vlád na autonomní

⁴⁴⁴ SCHELLE, Karel a Renata VESELÁ. *Böhmische Länder und die Integrationsbemühungen in Europa*. 1. Aufl. München: Grin, 2010. ISBN 978-3-640-74191-5.

⁵ FIALA, Petr. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 200. ISBN 80-732-5015-2.

využití ozbrojených sil v souladu s národními zájmy. I přesto je tento čin považován za průlom v chápání suverenity.

Projekt EOS selhal v roce 1954, kdy bylo jasné, že smlouva o Evropském obranném společenství nebude ratifikována zejména z důvodu odmítavého postoje Velké Británie a také razantnímu odmítnutí ratifikace ve Francii. Od plánu na vybudování Evropského politického společenství bylo zcela upuštěno.

Z tohoto důvodu byly veškeré snahy o vytvoření společné evropské zahraniční a obranné politiky na několik desetiletí odloženy. Do popředí se dostalo zpět NATO, které představovalo stěžejní organizaci pro zajištění bezpečnosti západní Evropy a USA se staly jejím garantem.⁶

2.1.2 Evropská politická spolupráce

Ekonomická spolupráce se během 60. let celkově rozvíjela a Evropská společenství se stávala důležitým aktérem v rámci mezinárodního obchodu. Časem se však začalo jevit jako zcela nevyhnutelné a nezbytné, zaujmout společný postoj k určitým zahraničně-politickým otázkám. Odpověď na to představoval summit v Haagu v roce 1969. Jednání se pohybovalo okolo otázek nového směřování Evropských společenství, nových politik a podpořilo zahájení přístupových jednání s Velkou Británií, Irskem, Dánskem a Norskem, ale také započaly diskuze v oblasti společné zahraniční politiky. Toto téma bylo znovu otevřeno, když nový francouzský prezident Pompidou⁷ navrhl systém koordinace zahraniční politiky prostřednictvím pravidelných schůzek ministrů zahraničních věcí, které by koordinoval nově vzniklý sekretariát v Paříži. Úkolem připravit příslušný návrh byl pověřen belgický diplomat Etienne Davignon⁸.

Tzv. první Davignonova zpráva byla představena v květnu 1970 a k jejímu schválení došlo 27. Října 1970. Základním cílem této zprávy bylo prosazení vůle vlád zajistit informovaností a pravidelnými konzultacemi lepší pochopení v mezinárodních otázkách. Dalším předpokladem pak bylo posílit solidaritu sladěním názorů a konzultacemi o postojích.

⁶ SCHELLE, Karel a Renata VESELÁ. *Böhmische Länder und die Integrationsbemühungen in Europa*. 1. Aufl. München: Grin, 2010. ISBN 978-3-640-74191-5.

⁷ Georges Jean Raymond Pompidou (1911-1974), byl nejdéle úřadujícím francouzským premiérem Páté republiky a devatenáctým francouzským prezidentem od roku 1969 do své smrti v roce 1974.

⁸ Etienne Francois Jacques Davignon (*1932) je belgický politik, podnikatel a bývalý vice-prezident Evropské komise.

V případě, že to bude možné a vhodné, tohoto dosáhnout především společnými aktivitami. Davignonova zpráva přijala základní rámec pro vznik Evropské politické spolupráce (EPS).⁹

EPS ve své době představovala poměrně omezený mechanismus koordinace zahraničních politik členských států Evropských společenství a ukázala, že dosavadní snaha o vytváření integrujícího se bezpečnostního společenství směrem dovnitř může vyústit ve vystupování jako subjekt navenek. Konsenzus mezi členskými státy byl sice požadovaným výsledkem, ale EPS vycházela z uznání, že k němu nemuselo dojít. EPS tedy představovala dobrovolné rozhodnutí, přičemž v určitých oblastech mohly státy postupně užívat svoji suverenity konvergentním způsobem.

Lze jednoznačně říci, že EPS vycházela z modelu čisté mezivládní spolupráce a z jejího institucionálního zakotvení pouze formou pravidelně se opakujících schůzek. Celková snaha o koordinaci zahraniční politiky nebyla ani opřena o žádné smlouvy, postrádala právní rámec a ani neobsahovala žádné závazky v deklaratorní rovině. Pouze myšlenka, aby byl „hlas“ Evropy více slyšen na mezinárodním poli, byla odvozeným cílem, ke kterému byla snaha směřovat.¹⁰

EPS napomáhala prohlubování vzájemné důvěry a navázání standardní a konsenzuální spolupráce kladoucí důraz na vzájemnou solidaritu v zahraničně-politických aktivitách. Právě její transformační síla byla důležitým prvkem této nové politiky. I když EPS představovala důležitý krok dopředu, jednalo se stále jen o formu konzultací a jejich výsledkem nemohlo být žádné závazné stanovisko ani společná akce. Celá spolupráce navíc stála mimo institucionální rámec ES.

2.2 Maastrichtská smlouva

Prohloubení spolupráce v zahraniční a bezpečnostní politice na počátku 90. let přinášelo mnoho významných změn. Je zcela zřejmé, že nějaká reakce ze strany společenství musela přijít a představovala ji právě Maastrichtská smlouva. Tato smlouva byla výsledkem vnitřních a vnějších okolností, které bylo nutno řešit. Na vnější rovině vedl pád komunismu ve střední a východní Evropě a perspektiva sjednocení Německa k závazku posílit mezinárodní postavení Společenství. Z vnitřního pohledu bylo jasné, že členské státy chtěly pokračovat v pokroku dosaženém díky Jednotnému evropskému aktu prostřednictvím dalších reforem.

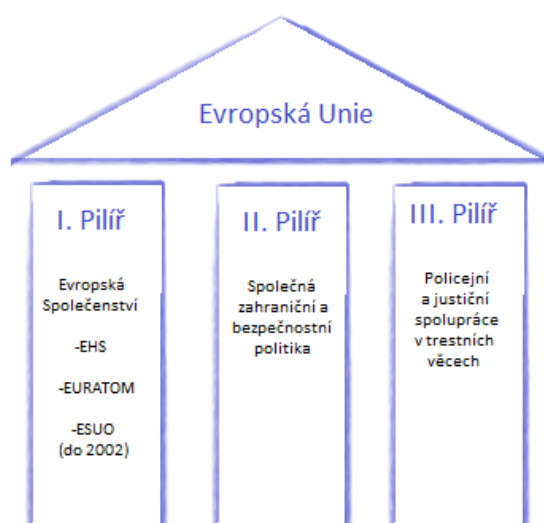
⁹ PELTRÁM, Antonín. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 80-247-2849-4.

¹⁰ PELTRÁM, Antonín. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 80-247-2849-4.

Tyto okolnosti vedly k uspořádání dvou mezivládních konferencí, z nichž jedna se věnovala HMU, druhá pak politické unii. Na zasedání Evropské rady konaném 27. a 28. Června 1988 v Hannoveru byla představena skupina odborníků, které předsedal Jacques Delors¹¹ a která měla za úkol vypracovat zprávu, který nastíní konkrétní kroky pro dosažení hospodářské unie. Na zasedání konaném 28. dubna 1990 v Dublinu se Evropská rada na základě belgického memoranda o institucionální obnově a francouzsko-německé iniciativy vyzývající členské státy, aby uvažovaly o zrychlení politické integrace Evropy, rozhodla zabývat se potřebou změnit Smlouvu o ES tak, aby bylo možné pokračovat v evropské integraci.¹²

Odpovědí na veškeré debaty, návrhy a snahy summit v Maastrichtu konaný 9. a 10. Prosince 1991. Zde započaly první jasné zmínky o Společné zahraniční a bezpečnostní politice Evropské unie (SZBP, Common Foreign and Security Policy). SZBP byla založena Smlouvou o Evropské unii (EU), podepsanou v Maastrichtu (Maastrichtskou smlouvou), která vstoupila v platnost dne 11. Listopadu 1993. Touto smlouvou byla zavedena struktura tzv. tří pilířů, kde SZBP představovala pilíř II.. I přesto, že byly vyjádřeny základní principy, její zřízení představovalo pouze jakýsi postupný krok v dlouhém vývoji evropské integrace.

Obrázek 2. 1: Pilířová struktura EU

Zdroj: Vlastní zpracování

¹¹ Jacques Delors (* 20. Červenec 1925, Paříž) je francouzský ekonom a politik, který byl v letech 1985 – 1995 předsedou Evropské komise. Během svého předsednictví Delors vedl důležité reformy rozpočtu a položil tím důležité základy k uvedení jednotné měny. Delors byl členem francouzské socialistické strany (Parti socialiste).

¹² BALDWIN, Richard E. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.

I. Pilíř Evropská Společenství

- Společné právo, v jeho rámci fungují standardně Rada, Komise, Parlament, ESD
- V jeho rámci jsou přijímány nařízení a směrnice
- Zakotvení Evropské rady jako základního politického článku EU
- Jasně zakotvení počtu případů hlasování kvalifikovanou většinou
- Zakotvení spolurozhodovacího procesu a kritéria pro užívání procesu kooperace a souhlasu

II. Pilíř Společná zahraniční a bezpečnostní politika

- Rozhoduje se výhradně jednomyslně
- Uplatňují se společné strategie, společné akce a společné postoje

III. Pilíř Policejní a justiční spolupráce v soudních věcech

- Rozhoduje se výhradně jednohlasně
- Uplatňuje se rámcové rozhodnutí (obdoba směrnice)

2.2.1 Druhý pilíř Maastrichtské smlouvy

Z důvodu nutnosti, posunout otázky ohledně SZBP o krok dál zahrnoval druhý pilíř nově definovanou agendu společné zahraniční a bezpečnostní politiky, zaměřenou na realizaci politiky obrany, bezpečnosti, lidských práv a zahraničních vztahů. Také tento pilíř byl vybudován striktně na mezivládní úrovni, což lze nalézt i v třetím pilíři. Evropské komise i Evropskému parlamentu bylo uděleno pouze právo, být informovány. Jako hlavní nástroje realizace společné politiky ve druhém a třetím pilíři byly ustanoveny společné akce a společné postoje přijímané ve většině případů jednomyslným rozhodnutím členských států ve spolupráci s Evropskou komisí a Evropským parlamentem.

Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku definovanou ve Smlouvě o EU lze rozdělit na zahraničněpolitickou část, ta navazuje na Evropskou politickou spolupráci (EPS),

a poté na oblast obrany. Zde je možno nalézt nejvýznamnější integrační posun, ten představuje právě rozvoj společné obrany ve druhém pilíři.¹³

Jednoduše lze tedy říci že SZBP, stejně jako třetí pilíř, představuje „právní normy, opírající se o mezinárodní právo veřejné a stojící mimo právo komunitární. Propojení právní, institucionální i finanční však s prvním komunitárním pilířem existuje.“¹⁴

Hlavní cíle, kterých má být dosaženo a které vymezuje Smlouva o EU, byly více méně cíly stanovenými již pro EPS a poté zakotveny v jednotném evropském aktu (JEA)¹⁵. Avšak jak v EPS tak JEA měly povahu pouze, blíže nespecifikovaných závazků jednotlivých zemí Společenství, když to ve Smlouvě o EU jsou závazky dané a země vykazují snahu jich dosáhnout.¹⁶

Cílem SZBP je podle článku 11 Smlouvy o EU:

- „Zabezpečovat společné hodnoty, základní zájmy, nezávislost a integritu Unie v souladu se zásadami Charty Organizace spojených národů
- Posilovat bezpečnost Unie ve všech směrech
- Zachovat mír a posilovat mezinárodní bezpečnost v souladu se zásadami Charty OSN, jakož i se zásadami helsinského Závěrečného aktu a cíli Pařížské charty, a to i na vnějších hranicích
- Podporovat mezinárodní spolupráci
- Rozvíjet a upevňovat demokracii a právní stát, jakož i respektování lidských práv a základních svobod“¹⁷

¹³ SCHELLE, Karel a Renata VESELÁ. *Böhmische Länder und die Integrationsbemühungen in Europa*. 1. Aufl. München: Grin, 2010. ISBN 978-3-640-74191-5.

¹⁴ SVOBODA, Pavel. *Právo vnějších vztahů Evropské unie*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-807-2016-532.

¹⁵ JEA- Jednotný evropský akt (JEA) reviduje Římské smlouvy za účelem dát nový impuls evropské integraci a dokončit realizaci vnitřního trhu. Upravuje pravidla fungování evropských orgánů a rozšiřuje pravomoci Společenství, zejména v oblasti výzkumu a vývoje, životního prostředí a společné zahraniční politiky.

¹⁶ SCHELLE, Karel a Renata VESELÁ. *Böhmische Länder und die Integrationsbemühungen in Europa*. 1. Aufl. München: Grin, 2010. ISBN 978-3-640-74191-5.

¹⁷ Smlouva o EU, Čl 11

Unie sleduje cíle vytyčené v článku 11:

- „vymezováním zásad a obecných směrů společné zahraniční a bezpečnostní politiky
- rozhodováním o společných strategiích
- přijímáním společných akcí
- zaujímáním společných postojů
- posilováním systematické spolupráce mezi členskými státy při provádění jejich politiky.“¹⁸

„Společná zahraniční a bezpečnostní politika zahrnuje všechny otázky, které se týkají bezpečnosti Unie, včetně postupného vymezení rámce společné obranné politiky, která by mohla vést ke společné obraně, rozhodne-li tak Evropská rada. V tomto případě doporučí Evropská rada členským státům přijetí takového rozhodnutí v souladu s jejich ústavními předpisy.“¹⁹

Jak lze nalézt ve znění Maastrichtské smlouvy, článku 17., politika Unie se nezabývá zvláštní povahou bezpečnostní a obranné politiky některých členských států, ale také je důležité, že zcela uznává závazky některých členských států uskutečňujících svou společnou obranu v rámci Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO). Je důležité, aby docházelo k naplňování závazků, které vyplývají ze Severoatlantické smlouvy a které jsou v souladu se společnou bezpečnostní a obrannou politikou vytvořenou v tomto rámci.

Další důležitým prvkem byla podpora vzájemné spolupráce v oblasti vyzbrojování, a to pouze v takové míře, v jaké to členské státy považovaly za vhodné.²⁰

¹⁸ EUROSKOP. *Smlouva o Evropské Unii*[online] EUROSKOP [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf

¹⁹ EUROSKOP. *Smlouva o Evropské Unii*[online] EUROSKOP [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf

²⁰ EUROSKOP. *Smlouva o Evropské Unii*[online] EUROSKOP [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf

2.3 Od Maastrichtu k Lisabonu

I když Maastricht přispěl velkou měrou k řešení zásadních otázek SZBP, nepředstavoval ani z daleka poslední krok tímto směrem. Díky rychlému vývoji na světové scéně, byla nutnost postupovat dál a rozvíjet společné cíle zcela bezpředmětná a to i přesto, že se státy EU mohly částečně opírat o celosvětovou organizaci NATO.

Tabulka číslo 1. znázorňuje postupný vývoj SZBP od jejího samotného počátku, až do dnešního posledního kroku v podobě Lisabonské smlouvy, která v této oblasti přinesla mnoho změn. Každý krok níže znázorněn, představoval významný posun směrem vpřed a všechny přispěly značnou měrou k dosažení SZBP jak ji známe dnes.

Tabulka 2. 1: Významné kroky SZBP

1954	Odmítnutí smlouvy o Evropském obranném společenství Francií
1970	Založení Evropské politické spolupráce
1993	Založení společné zahraniční a bezpečnostní politiky Maastrichtskou smlouvou
1999	Vznik evropské bezpečnostní a obranné politiky (Lisabonskou smlouvou přejmenována na společnou bezpečnostní a obrannou politiku)
2009	Reforma institucí pro vnější reprezentaci EU Lisabonskou smlouvou

Zdroj: EUROSOP: *Zahraniční a bezpečnostní politika* [online]. EUROSOP [8. 3. 2013]. Dostupné z: <https://www.eurosop.cz/8916/sekce/zahranicni-a-bezpecnostni-politika/>, vlastní zpracování

2.3.1 Amsterdamská smlouva

Nedostatky, které významně oslabovaly SZBP, částečně řeší Amsterdamská smlouva²¹. Hlavním problémem oslabující naplňování cílů Maastrichtské smlouvy, představoval nedostatek kolektivní politické vůle pro společné řešení mezinárodních problémů. Klíčovým přínosem Amsterdamské smlouvy byla lepší formulace pasáží, jejichž cílem bylo nastavit politickou solidaritu. Členské státy se zavazují „rozšiřovat a posilovat vzájemnou politickou solidaritu. Zdrží se jakéhokoliv jednání, které je v rozporu se zájmy Unie nebo které může

²¹ Amsterdamská smlouva je výsledkem mezivládní konference zahájené zasedáním Evropské rady v Turínu 29. března 1996. Byla přijata na zasedání Evropské rady v Amsterdamu 16. -17. června 1997. Ministři zahraničních věcí patnácti členských států ji pak podepsali 2. října 1997. Smlouva vstoupila v platnost 1. května 1999 poté, co byla ratifikována všemi členskými státy v souladu s jejich ústavními procedurami. Z právního úhlu pohledu Amsterdamská smlouva mění určitá ustanovení ve Smlouvě o Evropské unii, ve smlouvách zakládajících Evropské společenství a v souvisejících právních aktech. Amsterdamská smlouva ovšem tyto smlouvy nenahrazuje, spíše stojí vedle nich.

snižovat účinnost jejího působení jako soudržné síly v mezinárodních vztazích.²² Dohled nad dodržováním těchto zásad připadl do pravomoci Rady EU.²³

Další pozměnění se týkala nástrojů SZBP, kde byla provedena konsolidace textu věnovaného právě realizaci provádění SZBP. Amsterdamská smlouva připojila k již stávajícím nástrojům, jeden zcela nový a to společnou strategii. Tento nástroj představoval buďto celkový přístup k určité zemi nebo k určitému regionu nebo k širšímu politickému problému. O těchto problémech je vždy rozhodováno Evropskou radou a to vždy, když mají členské státy důležité společné zájmy.

Dalším přínosem pak byly významné změny týkající se procesu rozhodování v rámci SZBP. V době mezivládních konferencí, se většina států shodovala na tom, že princip rozhodování pomocí jednomyslnosti je neefektivní a zabraňuje dostatečnému naplňování druhého pilíře. Proto došlo ke zpružení rozhodovacího procesu a to při přijímání společných akcí, postojů a dalších rozhodnutí založených na společných strategiích a také při provádění již přijatých společných akcí a společných postojů a ke schválení stačila pouze kvalifikovaná většina²⁴. Avšak tato změna se týkala pouze přesně vymezených a nepřekročitelných případů. Došlo tedy k významnému rozšíření v hlasování kvalifikovanou většinou a tím mohlo být díky zřetelnému vymezení využití, tohoto způsobu hlasování využíváno automaticky. Nejednalo se tedy o jednotlivé případy ale o aplikaci tohoto principu plošně.

Poslední a také velice vypovídající změnou bylo zavedení národního práva veta, kdy členský stát mohl kvalifikovanou většinou odmítnout z jasných a závažných problémů a daný akt nebyl vůbec projednáván. Je tedy viditelné, že použití veta je jasným signálem toho, jak citlivou oblast SZBP představuje. Ustanovení přímo výslovně vylučující hlasování kvalifikovanou většinou u rozhodnutí s vojenským dopadem a dopadem na obranu, představuje druhou jasnou a viditelnou pojistku.²⁵

²² Smlouva o EU, Hlava V., Článek 11

²³ CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2003, ISBN 80-717-9804-5.

²⁴ Sousedním kvalifikovaná většina se v českém ústavním řádu označuje shoda více než 60 procent, tedy více než tří pětín, ze všech zvolených poslanců a senátorů. Parlamentu České republiky. Tato většina je (podle platných ústavních norem) nutná při přijímání nejdůležitějších právních předpisů, kde nestačí pouhá nadpoloviční většina všech hlasů.

²⁵ EUROPA. *Amsterdamská smlouva, 2001 Evropská služba pro vnější činnost* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/amsterodamska_smlouva_cs.pdf

2.3.2 Smlouva z Nice

Postupný vývoj a vznik EBOP a další debaty ukázaly, že Amsterodamská smlouva nebyla zcela schopna uspořádat proces SZBP do stabilního stavu. Ani v dalších oblastech působení EU se neukázala dostatečná. Mezivládní konference byla svolána na termín 7. - 9. prosince 2000 a i když SZBP nebyla původně přímo na hlavním programu konference, stala se předmětem projednávání a došlo k určitým změnám, i když tyto změny nemají zásadní vliv na její fungování a představují spíše snahu o dosažení větší pružnosti v SZBP. Smlouva z Nice byla podepsána ministry zahraničí členských států 26. února 2001 a v platnost vstoupila 1. února 2003. Zavedla možnost, aby za určitých podmínek vznikla užší spolupráce na poli SZBP, jejímž cílem bude zavedení společných akcí a společných postojů. Tato užší spolupráce nemůže být uplatňována v záležitostech, které mají vojenské nebo obranné důsledky.

2.3.3 Společná bezpečnostní a obranná politika

Je všeobecně známé, že idea „evropské obrany“ je stejně stará jako sama evropská integrace. Po dlouhých vývojových zvratech se po roce 1998 evropská obrana zformovala do podoby Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) coby stále podstatnější součást Společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie (SZBP). Tato mezivládní iniciativa a nová dimenze evropské integrace, je bezpochyby stejně významným milníkem evropské integrace, jako bylo vytvoření vnitřního trhu či měnové unie. EBOP lze chápat, jako součást procesu evropské politické integrace a zároveň jako reakcí na konec studené války a horké války na evropském kontinentě v průběhu 90. let, na které Evropa nebyla schopna dobře zareagovat. V dnešní době, díky Společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP; dříve Evropská ~, EBOP)²⁶ členské země Unie koordinují rozvoj své technologické a průmyslové obranné základny a budování vojenských a civilních kapacit. Takto vybudované kapacity pak členské země poskytují k dispozici Unii pro mise vojenského a civilního krizového managementu ve světě.

SBOP neznamena společnou obranu a „nedotýká se zvláštní povahy bezpečnostní a obranné politiky některých členských států (...) uskutečňujících svou společnou obranu

²⁶ SBOP se začalo používat po přijetí Lisabonské smlouvy a pouze přejmenovává EBOP.

v rámci Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO)“.²⁷ Mezivládní charakter je v této politice projevován ještě silněji než v samotné SZBP.²⁸

Co však SBOP znamená v mezikontinentálním měřítku? Lze konstatovat, že existence EBOP je nyní již na obou březích Atlantiku vnímána jako nevyhnutelná či *fait accompli* a z tohoto důvodu současná podoba EBOP (vycházející ze spolupráce a komplementarity mezi EBOP a NATO) v zásadě nenarušuje transatlantické vztahy.²⁹ Projekt EBOP se rozvinul velmi rychle a prokázal poměrně velkou životaschopnost: nyní jej akceptují téměř všechny státy EU (včetně tří největších) i Spojené státy.

Jestliže EBOP v současné, lze použít limitované podobě, je pro aktéry v rámci západního společenství akceptovatelná a v zásadě nenarušuje transatlantický vztah, její možné budoucí dopady na transatlantické vztahy budou hodně záležet na tom, jakým směrem se vyvine a jakým cílům bude dána přednost. Další vývoj EBOP má podobně neodhadnutelný charakter jako samotný vývoj evropské integrace, která je sama o sobě projektem *sui generis*.^{30 31}

2.4 Lisabonská smlouva

Prozatím poslední změny struktury společné zahraniční politiky přinesla Lisabonská smlouva. Do článku 11 bylo inkorporováno prohlášení, které vyjímá SZBP z výlučně mezivládního principu spolupráce a naopak zavádí nadnárodní funkci, kterou představuje článek 24 „Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku vykonává v souladu se Smlouvami vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a členské státy“.³² Dokument dále včleňuje společnou bezpečnostní a obrannou politiku do zakládající smlouvy a nahrazuje jí článek 17. Nynější znění SBOP lze nalézt v článku 42, kde rovněž došlo k pozměnění původního textu.

²⁷ Niceiská smlouva, HLAVA V, Ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice, článek 17 (bývalý článek J.7)

²⁸ MZV, Ministerstvo zahraničních věcí: *Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SBOP, EBOP)* 7. 1. 2011 [online]. MZV [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/vnejsi_vztahy_eu/spolecna_zahranicni_a_bezpecnostni/spolecna_bezpecnostni_a_obranna_politika.html

²⁹ CER, Centre for European Reforms: *Europe's Military Revolution*, 2001 [online]. CER [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.cer.org.uk/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2011/p22x_military_revolution-1955.pdf

³⁰ *Sui generis* je latinské rčení znamenající „svého druhu“. Rčení vzniklo na půdě scholastické filosofie pro označení entit, které nemohou být podřazeny nějakému vyššímu druhu.

³¹ Dumoulin, A., Mathieu, R., Sarlet, G.: *La politique européenne de sécurité et de défense (PESD)*. Bruylant, Brusel 2003,

³² Smlouva o Evropské unii, Hlava V., Kapitola 2. Oddíl 1, Článek 24

Jak smlouva popisuje Společná bezpečnostní a obranná politika je bezpochyby nedílnou součástí společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Prvořadým úkolem je zajišťování Unii operativní schopnost, která se opírá o civilní a vojenské prostředky. Tyto prostředky mohou být využívány pro mise vedené mimo území Unie k udržení míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti v souladu se zásadami Charty Organizace spojených národů.³³

Další důležitou změnu představuje redefinice původního odst. 2 článku 17 o charakteru operací vedených státy EU k dosažení obecných cílů společné zahraniční politiky. Tyto cíle byly zavedeny Amsterdamskou smlouvou v roce 1992 a jsou souhrnně označovány jako tzv. Petersberské úkoly³⁴. Dochází k celkovému rozšíření těchto cílů do následného znění: „zahrnují společné akce v oblasti odzbrojení, humanitární a záchranné mise, poradní a pomocné mise ve vojenské oblasti, mise pro předcházení konfliktům a udržení míru, mise bojových sil k řešení krizí, včetně misí pro prosazování míru a stabilizačních operací po ukončení konfliktů.“³⁵

Důležitou změnou, kterou LS v neposlední řadě přináší je smluvní ukotvení Evropské obranné agentury (EDA), která se stává koordinačním, kontrolním a správním centrem společných sil 26 členských států (výjimku tvoří Dánsko).

2.4.1 Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Vysoký představitel Unie (High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy) hraje ve SZBP klíčovou roli. Jeho pravomoc je vymezena poměrně široce. To je dáno i tím, že nyní jsou v této osobě sjednoceny tři, v předchozí úpravě samostatné funkce. Jde o spojení funkcí dřívějšího vysokého představitele pro SZBP, komisaře pro vnější vztahy a předsedy Rady pro vnější vztahy, který se měnil každých šest měsíců. Předsedá Radě pro zahraniční věci a řídí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku. LS byly veškeré pravomoci, týkající se SZBP, soustředěny do rukou jedné osoby. To však neznamená, že by vysoký představitel získal „monopol“ na vnější zastupování EU. LS přesně vymezuje, čeho se pravomoci týkají.

³³ Smlouva o EU, Hlava V., Kapitola 2, Oddíl 2, článek 42, odst. 1.

³⁴ Petersberské úkoly zaštiťují humanitární a záchranné mise, mise k udržení míru a mise bojových jednotek k řešení krizí, včetně prosazování míru. Mohou se na nich podílet všechny členské státy Unie (kromě Dánska, které se v souladu s Protokolem 5 k Amsterdamské smlouvě rozhodlo pro neúčast v obranných záležitostech).

³⁵ Smlouva o EU, Hlava V., Kapitola 2, Oddíl 2, článek 43, odst. 1.

Vysoký představitel:

- přispívá svými návrhy k vytváření společné zahraniční a bezpečnostní politiky a zajišťuje provádění rozhodnutí přijatých Evropskou radou a Radou;
- zastupuje Unii v záležitostech společné zahraniční a bezpečnostní politiky;
- jménem Unie vede politický dialog se třetími stranami a vyjadřuje postoj Unie v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích.³⁶

Při vykonávání své funkce spolupracuje Vysoký představitel s Evropskou službou pro vnější činnost. Tato služba působí ve spolupráci s diplomatickými službami členských států a jeho strukturu tvoří úředníci příslušných oddělení generálního sekretariátu Rady a Komise a personál vnitrostátních diplomatických služeb. Organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost stanoví rozhodnutí Rady. Všechny rozhodnutí Rady vycházejí z návrhu Vysokého představitele po konzultaci s Evropským parlamentem a po obdržení souhlasu Komise.³⁷

Vyvstává zde však problém, který LS blíže nespecifikuje. Lisabonská smlouva totiž předsedovi Evropské rady klade za úkol zajišťovat na své úrovni vnější zastupování EU, aniž by přitom zasahoval do pravomocí vysokého představitele. Text však neupřesňuje, jak se má tato činnost mezi oba tyto činitele rozdělit, a ponechává tak praxi, aby rozhodla o roli každého z nich.

Poprvé se SEU o vysokém představiteli Unie zmiňuje v čl. 15. Úprava jeho právního postavení je dále konkretizována téměř všemi články této smlouvy. Základem je čl. 18 SEU, který stanoví pravidla pro jeho jmenování a odvolání. „Evropská rada jmenuje se souhlasem předsedy Komise kvalifikovanou většinou Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Evropská rada jej může stejným postupem odvolat.“³⁸ Předseda Komise musí s jeho jmenováním souhlasit, jelikož vysoký představitel Unie se stává automaticky místopředsdou Komise. „Vysoký představitel je jedním z místopředsdů Komise. [...] V rámci Komise odpovídá za úkoly, které jí přísluší v oblasti vnějších vztahů, a za koordinaci dalších hledisek vnější činnosti Unie.“³⁹ Vysoký představitel Unie také podléhá jako člen Komise schválení Evropským parlamentem (čl. 17 odst. 7 SEU). Jelikož jde o člena Komise, vysoký představitel Unie je jmenován i na shodné, pětileté období jako Komise.

³⁶ Smlouva o EU, Hlava V., Kapitola 2, Oddíl 2, článek 27, odst. 1-3.

³⁷ Smlouva o EU, Hlava V., Kapitola 2, Oddíl 2, článek 27, odst. 1-3.

³⁸ Smlouva o EU, Hlava IV. Článek 18 odstave 1.

³⁹ Smlouva o EU, hlava IV, článek 18. Odst. 4

Otázkou odstoupení se zabývá ustanovení čl. 17 odst. 7 SEU. Pro odstoupení je nutné vyslovení nedůvěry Komisi. V případě, že k tomu dojde, vysoký představitel odstupuje pouze ze své funkce v Komisi a nadále zůstává představitelem Unie pro zahraniční politiku.

Dle čl. 30 odst. 2 Smlouvy o EU má vysoký představitel pravomoc v případech vyžadujících rychlé rozhodnutí svolat mimořádné zasedání Rady. Děje se tak z jeho vlastního podnětu nebo na žádost členského státu.

Instituce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku lze tedy chápat jakou odpověď na předchozí kritiku týkající se neúspěchu v oblasti soudržnosti a efektivnosti Unie a roztržité unijní reprezentace v mezinárodních vztazích.

Službu lze tedy jednoduše shrnout jako aparát, který umožňuje vysokému představiteli Unie plnit úkoly stanovené Smlouvami. Jde o nový útvar fungující mimo Komise a Radu.⁴⁰

2.4.2 Evropská služba pro vnější činnost

Evropská služba pro vnější činnost byla založena rozhodnutím Rady ministrů dne 26. července 2010 na základě návrhu Vysoké představitelky Catherine Ashton. Evropský parlament již dříve přijal usnesení o návrhu velkou většinou dne 8. července 2010. ESVČ byla formálně zahájena dne 1. ledna 2011.

Evropská služba pro vnější činnost představuje diplomatický sbor Evropské unie. Je nápomocna Vysokému představiteli při provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky.⁴¹

„Evropská služba pro vnější činnost bude vysokému představiteli nápomocna při zajišťování soudržnosti a koordinace vnější činnosti Unie, jakož i při přípravě politických návrhů a jejich provádění poté, co budou schváleny Radou. Bude rovněž nápomocna předsedovi Evropské rady, předsedovi Komise a jejím členům při výkonu jejich funkcí v oblasti vnějších vztahů a bude zajišťovat úzkou spolupráci s členskými státy.“⁴²

⁴⁰ EUROPA: *Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku/Evropská služba pro vnější činnost, listopad 2009* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Background-HighRepresentative_CS.pdf

⁴¹ EUROPA: *Evropská služba pro vnější činnost* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://eeas.europa.eu/background/organisation/index_cs.htm

⁴² EUROPA: *Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku/Evropská služba pro vnější činnost, listopad 2009* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Background-HighRepresentative_CS.pdf

2.4.3 Evropská obranná agentura

Evropská obranná agentura (European Defence Agency, EDA) byla ustavena rozhodnutím Rady ministrů EU 12. července 2004 s cílem podpořit snahu 27 zemí EU o zlepšení evropských obranných schopností v oblasti zvládání krizí a posílit budoucí rozvoj Evropské bezpečnostní a obranné politiky.

Hlavní oblasti, které spadají pod tuto agenturu, jsou:

- rozvoj vojenských schopností v oblasti zvládání krizí
- podpora a zlepšení evropské spolupráce ve vyzbrojování
- podpora obranného výzkumu a rozvoje technologií
- posílení evropské průmyslové a technologické základny obrany a vytvoření konkurenceschopného trhu v oblasti obranného průmyslu

Mezi hlavní úkoly EDA spadající pod čtyři již zmíněné oblasti patří především:

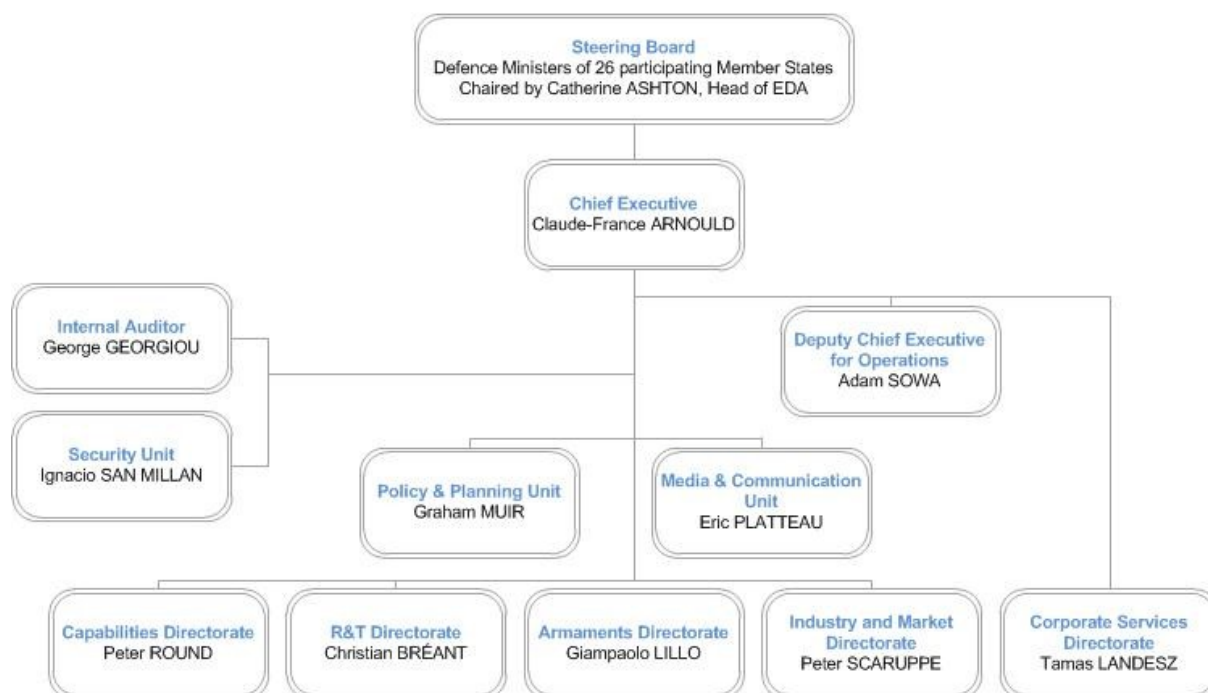
- účastní se společně s dalšími orgány EU a za pomoci Mechanismu rozvoje schopností EU (EU Capability Development Mechanism) na identifikaci budoucích požadavků vojenských schopností EU (nejprve v rámci Headline Goal 2010 (HG 2010) a poté v dlouhodobější perspektivě) a posuzování kritérií pro hodnocení závazků členských států v této oblasti
- identifikuje klíčové problémy ve vyzbrojování a navrhuje společné akviziční projekty považované za zásadní pro evropskou bezpečnost
- analyzuje možnost mezinárodní spolupráce na úrovni EU nebo skupiny zemí EU pomocí koordinace národních akvizičních programů, harmonizace operačních požadavků
- koordinuje společné výzkumné projekty a technologické studie
- pomáhá odstranit fragmentaci evropského zbrojního trhu kroky vedoucími k harmonizaci pravidel a regulaci této oblasti na národní i unijní úrovni, včetně posílení její celkové transparentnosti.⁴³

EDA je řízena řídicím výborem, v jehož čele stojí Vysoká představitelka Catherine Ashton. Řídicí Výbor zasedá ve složení ministrů obrany, národních ředitelů pro vyzbrojování

⁴³EUROPA: *SPOLEČNÁ AKCE RADY 2004/551/SZBP ze dne 12. Července 2004 o zřízení Evropské obranné agentury* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2004/l_245/l_24520040717cs00170028.pdf

a národních ředitelů pro výzkum a vývoj. Běžný chod je řízen výkonnou ředitelkou paní Claude-France Arnould.

Obrázek 2. 2: Organizační struktura EDA

Zdroj: EUROPA: *European Defence Agency* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.eda.europa.eu/Aboutus/Howweareorganised/Organisation>

EDA má zvláštní postavení v jednotném institucionálním rámci EU. Je to jediná agentura Unie, která má své základy ve Smlouvách, což je pouze v případě institucí, dále má tato agentura mezivládní ministerské řídicí struktury.

Účast členských států v EOA není povinná a je „otevřena všem členským státům, které si přejí podílet se na její činnosti.“⁴⁴ Členské státy, které se chtějí účastnit na činnostech EOA, oznamují svůj úmysl Radě EU. Agentura nikdy nezasahuje do pravomoci členských států v záležitostech obrany. Tuto otázku řeší i SFEU. „Členský stát není povinen poskytovat údaje, jejichž zpřístupnění podle jeho názoru odporuje podstatným zájmům jeho bezpečnosti a také může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své

⁴⁴ Smlouva o EU, hlava V. Článek 45 odst. 2

bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi.“⁴⁵

Agentura je podřízena Radě EU, působí pod jejím dohledem a je vázána pokyny Rady. Rada musí být pravidelně informována o dění v agentuře, což je uskutečňováno formou pravidelných zpráv. V současnosti je vedoucím EOA vysoký představitel pro zahraniční věci a obrannou politiku. Ten vede i řídicí výbor složený z 26 ministrů obrany členských států a Komise. EOA sídlí v Bruselu.⁴⁶

Je zcela zřejmé, že myšlenka „Jednotného hlasu Evropy“ na mezinárodním poli je stejně stará jako samotné pokusy o proces evropské integrace, ale i přesto nedosahují stejných výsledků. Dosáhnout uspokojivých výsledků při společném řešení v oblasti obchodu se zbožím bylo podstatně jednodušší, než jen částečně sjednotit zahraniční a bezpečnostní politiku. Zde vyvstává otázka, jak dalece budou státy ochotny vzdát se své suverenity v této oblasti a přenést pravomoci na nadnárodní úroveň. Ať se jedná o jakkoliv pozměňující smlouvu znamenající krok dopředu, vždy bude otázka SZBP záležet jen na ochotě jednotlivých států EU.

Dle mého názoru však bude tato oblast vždy velice diskutabilní a problematická a členské státy si budou vždy chtít zachovat určitou míru suverenity, kterou jím právě otázka bezpečnosti umožňuje. Na jedné straně se jedná o vlastní bezpečnost, ale důležitým prvkem je i vystupování jako jednotlivců na celosvětovém poli a rozhodování podle vlastního uvážení.

⁴⁵ Smlouva o fungování EU, článek 346

⁴⁶ EUROPA: *SPOLEČNÁ AKCE RADY 2004/551/SZBP ze dne 12. Července 2004 o zřízení Evropské obranné agentury* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2004/l_245/l_24520040717cs00170028.pdf

3 Vojské mise EU

Zhruba v posledním desetiletí se Evropská unie snaží výrazněji profilovat jako mezinárodní organizace se svou vlastní bezpečnostní a obrannou politikou. Postupně bylo do smluv primárního práva zakotveno množství pravidel, které vymezují nový rozměr politik EU. Unie se tak stává silnějším partnerem pro další bezpečnostní mezinárodní organizace, jako je OSN, která obvykle stvrzuje mandáty jednotlivých evropských operací, ale také NATO, jež poskytuje technické a personální zázemí některých misí. V dnešní době je již Evropská Unie sama schopna budovat vlastní kapacity pro uskutečnění operací a reagovat na neustále přicházející podněty.

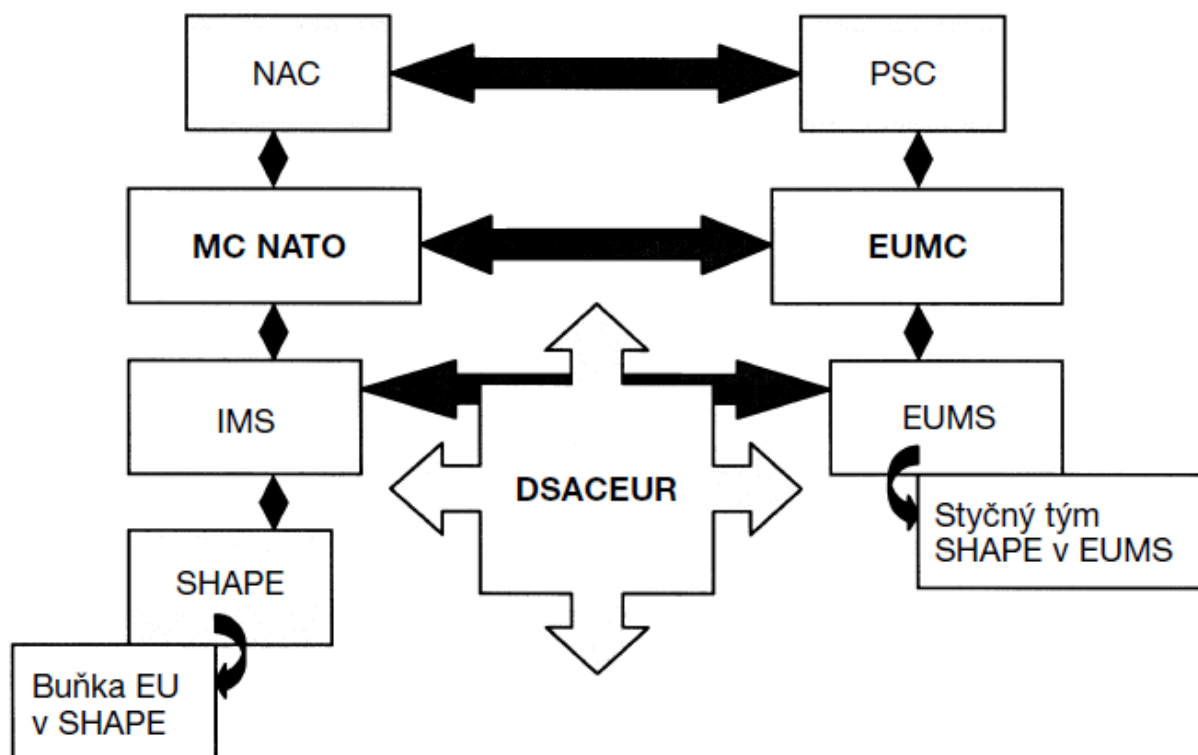
3.1 Vztah EU a NATO

Sféry zájmu Evropské unie a NATO se již několik let překrývají, podobně jako většina jejich členské základny. Není se proto čemu divit, že jejich vzájemný vztah a spolupráce je důležitým prvkem evropské zahraniční a bezpečnostní politiky i předmětem mnoha diskusí.

21 států je součástí obou organizací, tedy tři čtvrtiny z 27 členů EU a proto je otázka vzájemné spolupráce velice důležitá a stále diskutována. Od úplných začátků byly zcela vymezeny pravidla fungování a vzájemné spolupráce. Evropská bezpečnostní politika neměla jednat tam, kde se již angažovalo NATO a nemělo docházet ke zbytečné duplicitě toho, co už NATO mělo. Konkrétní podobu dostala tato myšlenka až podepsáním dohod Berlín plus. Tímto bylo zajištěno, že Evropská unie má přístup ke kapacitám NATO pro své operace. Obě organizace si také vyměnily své styčné důstojníky a domluvily spolupráci na všech pracovních úrovních. Z těchto důvodů je spolupráce dosti zjednodušena, což lze vidět i ve vysílání jednoho vysokého důstojníka do Bruselu, skoro všemi členskými státy aby je zastupoval jak na jednání NATO, tak i ve vojenském výboru EU. V praxi je hlavní spolupráce obou organizací spatřována zejména na Balkáně.⁴⁷

⁴⁷ REICHARD, Martin. *The EU-NATO relationship: a legal and political perspective*. Burlington, VT: Ashgate, c2006. ISBN 978-075-4647-591.

Obrázek 3. 1: Vztahy Vojenského výboru NATO a EU

Zdroj: ZÁVĚŠICKÝ, Jan. Ambitions and Capabilities of the EU: An Analysis of the Military Peace Support Operations. Mezinárodní vztahy. 2007, č. 2. str. 31.

V předchozím obrázku je jednoduše zobrazena provázanost mezi Severoatlantickou aliancí a Evropskou Unií. Jejich vzájemná spolupráce je velice důležitá ať už z důvodu předcházení duplicity, čemuž napomáhá Berlín plus tak další vzájemné provázanosti.

3.1.1 *Berlín plus*

Zasedání NATO ve Washingtonu v roce 1999 dalo novou podobu staršímu rámci málo používaného mechanismu Berlín⁴⁸ za účelem mnohem intenzivnějšího a efektivnějšího využití. Soubor dohod uzavřených mezi NATO a samotnou Evropskou unií dostal název

⁴⁸ V roce 1996 se sešla Rada NATO v Berlíně a vyhlásila koncept Mezinárodních úkolových uskupení, které zajišťují mechanismy použití vojenských kapacit NATO pro ZEU. Podle závěru Rady NATO z Berlína se NATO rozhodlo, že dá své kapacity k dispozici ZEU a že budou vytvořeny konzultační mechanismy a užší vazby mezi oběma organizacemi. V této souvislosti se hovoří o tzv. berlínském mechanismu.

Berlín plus. Použité slovo „plus“ má upozornit na to, že se nejedná o pouhé převedení staré smlouvy ze ZEU na EU, ale o zcela novou formu spolupráce.⁴⁹

Dne 17. března 2003 se obě organizace dohodly na řadě klíčových dokumentů, kterým obecně začalo říkat balíček "Berlín-Plus". Pět dní před tím byla podepsána Dohoda o bezpečnosti informací, která umožnila výměnu a oběh tajných informací a materiálů podle recipročních zásad ochrany bezpečnosti.

Dohoda "Berlín-Plus" se snaží vyvarovat zbytečné duplikaci zdrojů a obsahuje čtyři body:

- zajištění přístupu k operačnímu plánování NATO pro EU;
- poskytnutí schopností a společných prostředků NATO pro EU;
- zajištění alternativy evropského velení NATO pro operace vedené EU včetně nominace evropského zástupce do funkce zástupce vrchního velitele spojeneckých sil NATO v Evropě;
- přizpůsobit systém plánování obrany NATO na vyčlenění ozbrojených sil Aliance pro operace EU.

Rovněž byly vypracovány možné způsoby spolupráce za účelem uvolnění, kontroly, návratu a anulace prostředků a schopností NATO v rámci operací vedených EU. Zástupce SACEUR⁵⁰ může být také operačním velitelem mise vedené EU. Evropská unie a NATO se shodly na konzultačních postupech v kontextu mise vedené EU, ve kterých bude využito kolektivních prostředků a schopností Aliance. Dále byla uzavřena dohoda o vytvoření "souvislých a vzájemně se upevňujících požadavků na schopnosti".

Zavedení dohody "Berlín-Plus" do praxe bylo provedeno prostřednictvím Operace Concordia, což byla první vojenská akce Evropské unie v bývalé jugoslávské republice Makedonie. Admirál Rainer Feist, zástupce SACEUR, byl v této misi operačním velitelem, a styční úředníci EU pracovali po boku svých kolegů ve velící struktuře NATO. Tato spolupráce byla zajišťována jak na strategické úrovni v týmu EU v SHAPE, v Monsu, tak na regionální úrovni v AFSOUTH, v Neapoli.⁵¹

⁴⁹ MERLINGEN, Michael a Rasa OSTRAUSKAITE. *European security and defence policy: an implementation perspective*. New York: Routledge, 2008. ISBN 02-030-1602-5.

⁵⁰ Supreme Allies Commander Europe neboli vrchní velitel spojeneckých sil NATO v Evropě. V současné době tuto funkci zastává od 2. července 2009 admirál James G. Stavridis, námořnictvo Spojených států.

⁵¹ MERLINGEN, Michael a Rasa OSTRAUSKAITE. *European security and defence policy: an implementation perspective*. New York: Routledge, 2008, xviii, ISBN 02-030-1602-5.

Zkušenosti získané z Operace Concordia a z prvního společného cvičení EU a NATO v řízení krizových situací, by měly pomoci zvýšit operační účinnost dohody "Berlín-Plus" a dále posílit vztahy mezi těmito dvěma organizacemi. Dne 25. července 2003 se Evropská unie a NATO navíc dohodly na společném přístupu ke stabilizaci západního Balkánu.

Finální podoba balíčku "Berlín-Plus" obsahuje sedm částí a je svázán tzv. Rámcovou dohodou, která spočívá na stvrzení celého souboru dohod Berlín plus.⁵²

3.2 Mechanismus financování vojenských operací

Financování operací je v primárním právu řízeno předpisy pro financování společných akcí. Správní výdaje jsou hrazeny z rozpočtu Evropského společenství, stejně jako operativní výdaje, pokud však nemá operace souvislost s vojenstvím a obranou nebo pokud Rada jednomyslně nerozhodne jinak. Pro takové případy zřídila Rada v únoru 2004 systém ATHENA, v jehož rámci se členské státy podílí na společných výdajích podle velikosti HDP.

Finanční mechanismus ATHENA byl zřízen jako nástroj pro řízení financování společných nákladů nezbytných k provádění operací EU a to v souvislosti s vojenstvím nebo obranou. Tento mechanismus se zaměřuje na dva hlavní typy operací:

- vojenské operace EU;
- vojenské podpůrné akce na podporu třetích států nebo mezinárodních organizací, o nichž rozhodla Rada a která tak nepodléhají pravomoci velitelství Evropské unie.

3.2.1 Řídící orgány

Základním orgánem ATHENY je Zvláštní výbor, který je složen z jednoho zástupce z každého členského státu. Jedná se o orgán pověřený posouzením financování vojenských operací v rámci mechanismu ATHENA. Všechny rozpočty a finanční rozhodnutí musí být v tomto výboru schváleny jednomyslně.

⁵²EUROPA: *Berlin Plus Agreement* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/berlinplus_/berlinplus_en.pdf

Další tři řídicí orgány, spadají přímo pod zvláštní výbor:

- **správce:** sestavuje a předkládá zvláštnímu výboru veškeré návrhy rozpočtu, je schvalující osobou odpovědnou za příjmy a za společné náklady vzniklé při přípravě operací a zabezpečuje řádné provádění rozhodnutí výboru;
- **velitel operace:** vykonává jménem ATHENY své úkoly spojené s financováním operace, které velí. Především musí zasílat správci návrhy rozpočtu pro oddíl a jako schvalující osoba plní rozpočtové prostředky týkající se financování operace;
- **účetní:** vedle účetnictví pro ATHENU je zodpovědný za řádné provádění plateb, vybírání příjmů a zpětné získávání stanovených pohledávek⁵³

Správce předkládá každý rok Zvláštnímu výboru (nejpozději do 31. října) návrh rozpočtu pro následující rozpočtový rok. Rozpočet, připravený s podporou každého velitele operace pro oddíl „společné operativní náklady“, musí obsahovat:

- prostředky pro společné náklady vzniklé při přípravě operací nebo následně v souvislosti s nimi;
- prostředky pro společné operativní náklady na probíhající nebo plánované operace;
- odhad příjmů k pokrytí výdajů.

V případě rychlé vojenské reakce EU jsou stanoveny flexibilní postupy počátečního financování k dosažení referenční částky stanovené správcem. V roce 2002 Rada přijala první dokument o financování operací EU na řešení krizí. Dne 23. února 2004 byl rozhodnutím 2004/197/SZBP vytvořen mechanismus ATHENA. Toto rozhodnutí bylo několikrát změněno a potom nahrazeno rozhodnutím 2008/975/SZBP. Toto rozhodnutí ruší a nahrazuje rozhodnutí 2008/975/SZBP.⁵⁴

Důležitou změnu ve financování přinesla Lisabonská smlouva zřízením fondu pro zahájení operace. „Rada přijme rozhodnutí, kterým stanoví zvláštní postupy pro zajištění rychlého přístupu k prostředkům rozpočtu Unie určených k naléhavému financování iniciativ

⁵³ EUROPA: *Rozhodnutí Rady 2011/871/SZBP ze dne 19. prosince 2011* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:343:0035:0053:CS:PDF>

⁵⁴ EUROPA: *The mechanism for financing military operations (Athena)* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/foreign_and_security_policy/cfsp_and_esdp_implementation/133281_en.htm

v rámci společné zahraniční politiky, a zejména k přípravným činnostem pro mise podle čl. 42 odst. 1 a článku 43. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Činnost pro přípravu misí uvedených v čl. 42 odst. 1 a článku 43, které nejsou hrazeny z rozpočtu Unie, jsou financovány z fondu pro zahájení operace vytvořeného příspěvky členských států.⁵⁵

3.3 Operace EU

Vojenské operace na podporu míru (Peace Support Operations – PSO) EU je třeba vnímat nikoli jako separovaný prvek, ale jako přirozenou součást komplexního rámce bezpečnostní dimenze evropské integrace. Avšak vyvstává zcela zásadní otázka, co se myslí pojmem operace na podporu míru, který je mnohdy nepřesný a mlhavý. Dosti výstižně na to odpovídá výrok britského generála Michaela Rose⁵⁶: „Zasáhnout tank v sebeobraně, to je peacekeeping. Zasáhnout infrastrukturu, místa velení a řízení, to je válka, a já nehodlám jít do války v bíle natřených tancích.“⁵⁷

PSO jsou primárně určeny k dosažení politického řešení určité krize, nebo jiných specifikovaných podmínek. Mezi PSO spadají operace na udržování míru a vynucování míru, ale také předcházení konfliktům, vytváření míru, budování míru a humanitární činnost.⁵⁸

Přesné definování operací, je uvedeno v Lisabonské smlouvě článku 43: „mise uvedení v čl. 42 odst. 1, při kterých může Unie použít civilní a vojenské prostředky, zahrnují společné akce v oblasti ozbrojení, humanitární a záchranné mise, poradní a pomocné mise ve vojenské oblasti, mise pro předcházení konfliktům a udržení míru, mise bojových sil k řešení krizí, včetně misí pro prosazování míru a stabilizačních operací po ukončení konfliktů. Všechny tyto mise mohou přispívat k boji proti terorismu, včetně podpory třetích zemí v boji proti terorismu na jejich území.“⁵⁹

Z důvodu mnohonárodního charakteru všech misí se rozlišují dva základní pojmy, kterými jsou framework nation a lead nation. Termínem lead nation je označován stát, který

⁵⁵ Smlouva o EU, Hlava V., Kapitola 1., Oddíl 1., Článek 41.

⁵⁶ V letech 1993–1994 byl velitelem sil OSN v Bosně a Hercegovině.

⁵⁷ ZŮNA, Jaromír. *NATO operace na podporu míru*. Brno: Vojenská akademie, 2002, ISBN 80-859-6037-0. Str. 23-24.

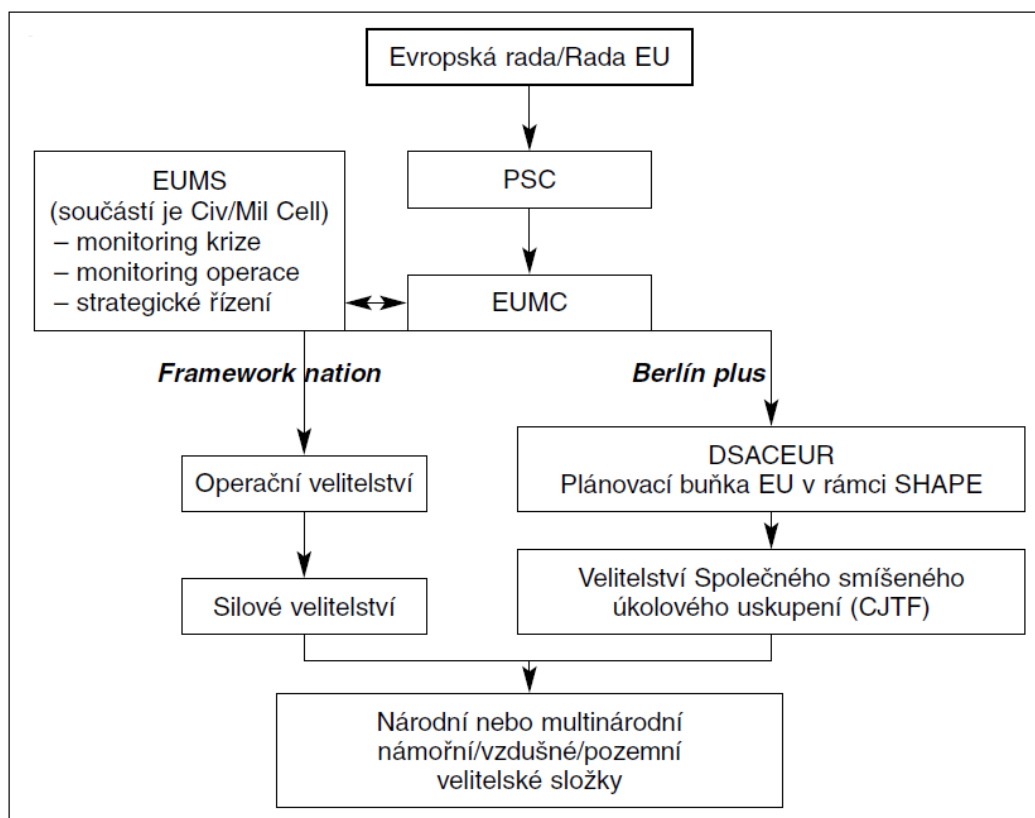
⁵⁸ ZŮNA, Jaromír. *NATO operace na podporu míru*. Brno: Vojenská akademie, 2002, ISBN 80-859-6037-0.

⁵⁹ Lisabonská smlouva, Smlouva o EU, Hlava V., Kapitola 1., Oddíl 1., Článek 43

figuruje v daném časovém úseku na pozici hlavního velení a řízení dané vojenské operace. Nejčastěji je využíváno tzv. principu rotujícího velení v rámci mnohonárodních struktur. Princip framework nation se od lead nation liší tím, že pro provedení operace jsou využity velitelské, komunikační a řídicí struktury jednoho státu, bez čehož by operace v odpovídající podobě nebyla realizována.⁶⁰

V rámci EU je využíváno principu framework nation a to z důvodu potřeby flexibilního způsobu reakce a široké různorodosti krizových situací, což si vyžaduje vytvoření optimálního způsobu dostupných prostředků. Princip framework nation byl schválen Radou 24. 6. 2002 jako koncepce pro vedení autonomních evropských operací krizového managementu. Celkové fungování lze jednoduše znázornit následujícím schématem, které představuje hierarchii a systém řízení a velení vojenských operací EU, přičemž schéma obsahuje variantu s Berlín plus a bez něj.

Obrázek 3. 2: Struktura velení a řízení operací

Zdroj: ZÁVĚŠICKÝ, Jan. Ambitions and Capabilities of the EU: An Analysis of the Military Peace Support Operations. Mezinárodní vztahy. 2007. č. 2. str. 36.

⁶⁰ FUČÍK, Josef. Logistika v obranném sektoru a evropské obranné spolupráci. In: KHOL, R.eds. *Perspektivy středoevropské vojenské spolupráce*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2003. ISBN 80-865-0632-0.

Princip framework nation byl poprvé použit v operaci CONCORDIA, kde tato role připadla Francii. Stejně tomu bylo i u operace ARTEMIS. Dalším příkladem využití tohoto principu je mise EUFOR RD Kongo, kde role framework nation připadla na Německo.

3.4 Ukončené mise

Jak již bylo v textu zmíněno, hlavními oblastmi operací Evropské Unie jsou Afrika a Evropa. Výjimkou mezi ukončenými operacemi je pozorovatelská mise v Acechu – AMM, která byla realizována na asijském kontinentu v Indonésii. Základní rozdělení misí je na civilní a vojenské, avšak v případě operace „Podpora EU pro AMIS“ se jednalo o kombinaci obou typů operací.⁶¹

Civilní operace:

- EUPM Bosna a Hercegovina 2003 – 2012
- EUPAT FYROM 2006
- EUPOL PROXIMA FYROM 2004 – 2005
- EUJUST THEMIS Gruzie 2004 – 2005
- EU SSR Guinea Bissau 2008 – 2010
- EUPOL Kinshasa RD Kongo 2005 – 2007
- AMM Monitoring Mission Aceh/Indonesie 2005 – 2006
- Support to AMIS II Sudan/Darfur 2005 - 2006

Vojenské operace:

- CONCORDIA FYROM 2003
- EUFOR Chad 2008 -2009
- ARTEMIS RD Kongo 2003
- EUFOR RD Kongo 2006
- Support to AMIS II Sudan/Darfur 2005 – 2006

⁶¹ EUROPA. *Overview of the missions and operations of the european union February 2013* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations?lang=cs>

3.4.1 CONCORDIA FYROM

Operace Concordia byla zahájena 31. března 2003 převzetím operace NATO Allied Harmony. EU prováděla operaci na žádost Bývalé jugoslávské republiky Makedonia (FYROM) a s odvoláním na rezoluci RB OSN č. 1371 ze dne 26. září 2001, která schvaluje úsilí zemí a relevantních mezinárodních organizací k podpoře implementace Ohridské rámcové dohody⁶² a silně podporuje mnohonárodní vojenskou přítomnost ve FYROM.

Úlohu vedoucího národa v operaci převzala Francie, která do sil EUFOR vyslala 180 příslušníků svých ozbrojených sil. Společně hrazené operační výdaje lehce přesáhly operační výdaje ve výši 4,7 milionu EUR, avšak díky prodloužení mise byla tato částka zvýšena na 6,2 milionu EUR.

Hlavním cílem bylo urovnání stávajících problémů a poté zajištění bezpečnosti a celkový monitoring oblasti. Operace byla ukončena 15. prosince 2003.⁶³

3.4.2 Support to AMIS II Sudan/Darfur

Konflikt v Dárfúru lze označit jako typickou severovýchodní africkou občanskou válku, zahrnující překrývající se konflikty prokládané častými operacemi vládní armády, jejich zmocněnců a rebelů.⁶⁴ Rozhořel se v roce 2003, kdy Súdánská vláda odpověděla na povstání dvou největších skupin rebelů, Súdánské osvobozené armády a Hnutí za spravedlnost a rovnost.

Reakci na tyto spory bylo zřízení civilně-vojenské mise EU na podporu African Union's enhanced Mission to Sudan / Darfur (AMIS), na žádost Africké unie (AU), která započala svou činnost 18. Července 2005. Mandát pro výkon této podpůrné akce ze strany EU skončil dne 31. prosince 2007, kdy byla mise AMIS předána pod patronát Africké unie (United Nations hybrid operation in Darfur UNAMID).

Cílem této mise bylo zajistit účinnou a včasnou pomoc EU k posílení Africké unie AMIS II. Byla zachována zásada afrického vlastnictví a podporu politického, vojenského a policejního úsilí zaměřeného na řešení krize v oblasti Dárfúru v Súdánu.

⁶² Ohridská rámcová dohoda, podepsaná 13. srpna 2001 v Ohridu, je politickou dohodou, podle níž byla upravena makedonská ústava. Bylo zajištěno používání makedonštiny i albánštiny v parlamentu, v soudnictví, při vydávání dvojjazyčných cestovních dokladů a dále bylo zajištěno proporcionalní zastoupení menšin ve státní správě, samosprávě i ozbrojených silách a používání jazyka národnostních menšin a symbolů menšin.

⁶³ Interní zdroj Ministerstva obrany

⁶⁴ FLINT, Julie a A. DE WAAL. *Darfur: a new history of a long war*. New York: Distributed in the USA exclusively by Palgrave Macmillan, 2008, 320 p. ISBN 978-184-2779-507.

Tato akce byla složena jak z vojenských tak i civilních jednotek a představovala výjimečnou misi spadající pod EU. Hlavní pozornost byla věnována plánování a technické pomoci, školení afrických vojáků v oblasti taktiky a strategie a zajištění pozorovatelských jednotek na tomto území.⁶⁵

Celkové náklady vynaložené EU na tuto misi byly ve výši 400 mil. EUR. Na této částce se podílely členské státy sumou 180 mil EUR a 242 mil EUR pocházelo z fondu „African Peace Facility“.

3.4.3 EUFOR Chad

Konflikt v Súdánu⁶⁶ a zejména v jeho provincii Dárfúru zásadním způsobem zatěžoval celou oblast jak z bezpečnostního tak i ekonomického hlediska. Největší dopad měl však v Čadu a Středoafričské republice. Rozvrácením bezpečnostní situace na čadsko-súdánské a čadsko-středoafričské hranici byla prakticky znemožněna přeprava humanitární pomoci do Súdánu přes Čad. Od roku 2003 došlo k přesunu okolo 200 000 uprchlíků do Čadu z problematické soudánské oblasti Dárfúru. K destabilizaci situace na jihu Čadu dále přispívaly aktivity kriminálních a nejrozumnějších povstaleckých ozbrojených skupin, které operovaly rovněž z území sousedních států.

Z důvodu stále narůstajících konfliktů a neudržitelné humanitární situaci proběhla jednání o urychleném rozmístění mezinárodních sil s cílem zlepšit celkovou situaci na východě a severu země. Dne 25. září 2007 RB OSN přijala rezoluci č. 1778, kterou schvaluje komplexní mezinárodní přítomnost v Čadu a Severoafričské republice a která opravňuje EU k poskytnutí vojenských prvků této přítomnosti.

Reakcí na tyto události bylo schválení Radou pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy EU na úrovni ministrů zahraničních věcí dne 15. října 2007 v Lucemburku Společné akce k zahájení operace EU v Čadu a Středoafričské republice (EUFOR TCHAD/RCA).

Hlavním závazkem EU bylo poskytnutí jednotek v počtu cca 3700 osob na omezenou dobu 12 měsíců od dosažení počátečních operačních schopností. Operace EUFOR

⁶⁵ Consilium: EU Support to AMIS (Darfur)[online]. Europa [17. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations/completed-eu-operations/eu-support-to-amis-%28darfur%29.aspx?lang=en>

⁶⁶ Súdán vyhlásil nezávislost na Velké Británii v roce 1956. Od roku 1955 do roku 2005 probíhala v Súdánu, s výjimkou 10 let, občanská válka. V lednu 2005 byla podepsána Rámcová mírová smlouva v Nairobi a na podporu její implementace byla ustavena UNMIS (United Nations Mission in Sudan). Rezidua těchto válek se stále ještě projevují v různých částech Súdánu.

TCHAD/RCA byla zahájena dne 28. ledna 2008. Počátečních operačních schopností bylo dosaženo dne 15. března 2008, plných operačních schopností bylo dosaženo v polovině června 2008.⁶⁷

Hlavním cílem operace bylo přispět k ochraně civilistů, zejména uprchlíků a vysídlených osob. Dále napomáhat k snadnějšímu chodu dodávek humanitární pomoci a volnému a bezpečnému pohybu humanitárních pracovníků. Tohoto mělo být docíleno zlepšením bezpečnosti v celé oblasti.

Dne 14. Ledna 2009 rozhodla Rada bezpečnosti OSN o nasazení vojenských sil OSN MINURCAT a nahrazení evropských sil EUFOR. 19. Března 2009 byla operace oficiálně převedena na MINURCAT^{68, 69}

3.4.4 ARTEMIS RD Kongo

V červnu 2003 vyslala Evropská Unie vojenské jednotky do Demokratické Republiky Kongo. Jednalo se o první misi mimo evropský kontinent a také misi nezávislou na Severoatlantické alianci a Framework nation zde představovala Francie. Jednalo se o operaci na udržení míru a hlavní pozornost byla věnována ochraně letišť, uprchlických táborů a zabezpečení bezpečnosti humanitárních pracovníků OSN.⁷⁰ Mise proběhla ve městě Bunia na severovýchodě Kongy v centru provincie Ituri, které je mimo jiné velice bohatá na nerostné suroviny. Hlavním důvodem dlouhodobých konfliktů v této oblasti bylo napětí mezi dvěma etniky Hema a Lendu. V místě operace probíhal konflikt mezi ozbrojenými skupinami podporovaný třemi stranami. Dvě nejdůležitější představovala Uganda a Rwanda, které měly zájem v této oblasti díky ropě, diamantům a zlatu. Výdaje na operaci schválené Radou byly

⁶⁷ Interní zdroj Ministerstva obrany

⁶⁸ Mise OSN ve Středoafričské republice a Čadu, MINURCAT (United Nations Mission in the Central African Republic and Chad) je rozmístěna na severu Čadu a severovýchodě SAR. Před převzetím úkolů operace EUFOR TCHAD/RCA plnila MINURCAT především úkoly spojené s podporou jednotek nově zřízené Čadské policie pro humanitární ochranu. Čadská policie pro humanitární ochranu v počtu přibližně 800 osob plní humanitární úkoly a zabývá se výhradně udržením práva a pořádku v uprchlických táborech.

⁶⁹ EUROPA: *EUFOR TCHAD/RCA* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations/completed-eu-operations/eufor-tchadrca.aspx?lang=en>

⁷⁰ Centre d'Analyse strategique: *EU support to the Democratic Republic of Congo 2007* [online]. IRRI – KIIB [6. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.egmontinstitute.be/papers/07/afr/EU_support_to_the_DRC.pdf

sedm milionů EUR. Dne 1. 9. 2003 EU předala misi posíleným kontingentům OSN. Poslední jednotky opustili DRC 6. Zář 2003.⁷¹

3.4.5 EUFOR RD Kongo

Operace byla oficiálně zahájena 12. 6. 2006 na žádost Rady bezpečnosti OSN s mandátem na tři měsíce. Operace byla zahájena z důvodu potřeby hladkého průběhu voleb, avšak hned po prvním kole prezidentských voleb bylo zcela zřejmé, že nutnost prodloužení operace je nevyhnutelná. Jednotky EU opustily Kongo dne 30. 11. 2006.

Operačním velitelem celé mise byl jmenován německý generálporučík Karlheinz Viereck a Německo sehrálo i roli framework nation. I tato mise byla zcela realizována bez využití mechanismu Berlín plus.

Tabulka 3. 1: Srovnání parametrů jednotlivých PSO EU

PSO	CONCORDIA	ARTEMIS	EUFOR RDC
Doba trvání	18. 3. -15. 12. 2003	12. 6. -1. 9. (6. 9. /25. 9.) 2003	12. 6. -30. 11. 2006
Lokalita	FYROM	DRC	DRC
Počet účastnících se zemí	27	16	22
Z toho členů EU	13	12	21
Z toho členů NATO	17	10	17
Z toho třetích zemí	7	3	0
Počáteční stav⁷²	357	2060	2400
Nejsilnější kontingent k datu zahájení operace	Francie 145 vojáků	Francie cca 1679 vojáků	Francie a Německo cca po 800 mužích

⁷¹ Netherlands Institute for International Relations „Clingendael“: *Operation Artemis in the Democratic Republic of Congo, May 2007* [online].Clingendael [6. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.clingendael.nl/publications/2007/20070531_cscp_chapter_homan.pdf

⁷² Počáteční stavy jednotlivých PSO jsou udávány k datu zahájení operace. Údaje se v řádu desítek až stovek různí.

PSO	CONCORDIA	ARTEMIS	EUFOR RDC
Využití Berlín plus	Ano	Ne	Ne
Přibližné finanční náklady	6 200 000 EUR	7 000 000 EUR	16 700 000 EUR
Následné/souběžné civilní mise	Proxima	EUSEC EUPOL	EUSEC EUPOL

Zdroj: ZÁVĚŠICKÝ, Jan. Ambitions and Capabilities of the EU: An Analysis of the Military Peace Support Operations. Mezinárodní vztahy. 2007, č. 2. str. 46-47.

V tabulce lze vidět komparaci tří vybraných vojenských misí. Jde vidět změněnou základnu členských států EU a NATO po roce 2004 a dále znatelný nárůst jak finančních nákladů, tak počátečních stavů. Všechny tři mise jsou považovány za úspěšné a jejich dopady v jednotlivých lokalitách byly dosti citelné.

3.5 Probíhající mise Evropské Unie

V nynější době probíhá celkem 15 aktivních misí, z nichž 4 jsou vojenské a zbytek civilní. Tento počet se vztahuje k únoru roku 2013.

Civilní mise:

- EULEX Kosovo 2008
- EUCAP SAHEL Niger 2012
- EUPOL COPPS Palestinian territories 2006
- EUBAM Rafah Palestinian territories 2005
- EUSEC RD Kongo 2005
- EUPOL RD Kongo 2007
- EUMM GEORGIA 2008
- EUPOL AFGANISTAN (Policejní mise) 2007
- EUJUST LEX Irák 2005
- EUCAP NESTOR 2012
- EUAVSEC South-Sudan 2012

Vojenské mise:

- EUFOR ALTHEA Bosna a Hercegovina 2004
- EUNAVFOR – Atalanta 2008
- EUTM SOMALIA 2010
- EUTM Mali 2013

3.5.1 EUNAVFOR – Atalanta

Lze tvrdit, že již od roku 1991, kdy po svržení diktátora Mohameda S. Barreho vypukla válka klanů, nemá Somálsko efektivní ústřední vládu s reálnou mocí. Na tuto situaci reagovala Etiopie, regionální vojenská mocnost, vysláním své jednotky v počtu 3000 osob do Somálska koncem roku 2006, s cílem vytlačit islámské extremisty. Počátkem ledna 2009 však začala Etiopie své jednotky ze Somálska stahovat, z důvodu neochoty dále nést finanční náklady somálské mise, s ohledem na nedostatečný pokrok somálské vlády.

V důsledku špatné bezpečnosti se postupně zhoršovala humanitární situace obyvatel Somálska a její stav se dostal až na kritické hodnoty. Jakoukoliv snahu o zahraniční humanitární pomoc značně komplikuje pirátství, které se v posledních letech rozmohlo v somálských teritoriálních vodách a přilehlém okolí.

Somálské pirátství v sobě skrývá všechny formy organizovaného zločinu, počínaje vydíráním konče používáním posádky jako rukojmích. Průměrná doba držení rukojmích se pohybovala okolo 5 měsíců (145 dní), ale došlo k případu, kdy rukojmí byli drženi dva roky a osm měsíců (1001 dní). Největší dopad mají tyto útoky na mezinárodní obchod, námořní bezpečnost a hospodářskou činnost v daném regionu. V následující tabulce, je názorně zobrazeno množství útoků, narušení atd..⁷³

⁷³European Union Naval Force: *Mission 2013* [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: eunavfor.eu/mission/

Tabulka 3.2: Zaznamenané útoky v okolí Somalska 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Podezřelé události	8	59	99	166	73	12
Celkový počet útoků	24	163	174	176	36	1
Piráti	14	46	47	25	5	0
Narušení vod	0	14	65	28	16	1

Zdroj: European Union Naval Force: *Key Facts and Figures*, 6 May 2013 [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: eunavfor.eu/key-facts-and-figures

Dne 2. června 2008 RB OSN přijala rezoluci č. 1816, ve které vyzývá státy k navýšení a koordinaci jejich úsilí v zabránění pirátství a ozbrojených přepadení na moři. Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy EU dne 10. listopadu 2008 rozhodla o zahájení operace EU NAVFOR ATALANTA. Operace byla zahájena dne 8. prosince 2008 a její mandát se soustřeďuje na poskytování ochrany plavidlům před pirátskými útoky. Ten zabezpečuje dodávku potravin a pomoc utečencům v Somálsku. Dále má mandát postihovat akty pirátství a ozbrojeného předávání podél somálského pobřeží. V březnu 2012 Rada EU prodloužila mandát operace Atalanta až do prosince 2014 a zároveň rozšířila oblast operace, aby zahrnovala Somálské pobřežní území a vnitřní vody.⁷⁴

Tabulka 3. 3: Schválený rozpočet pro EU NAVFOR

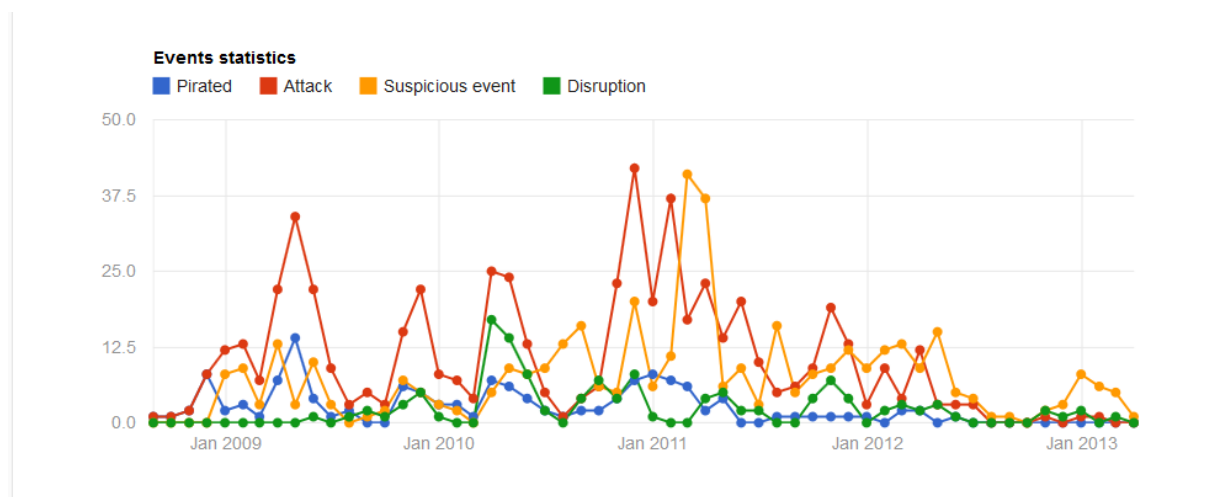
2010	2011	2012	2013-2014
8, 4 mil. EUR	8, 05 mil EUR	8, 3 mil. EUR	14, 9 mil. EUR

Zdroj: EUNAVFOR: *Mission 2013* [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: eunavfor.eu/mission/ vlastní zpracování

EU NAVFOR je pouze jednou z částí komplexního přístupu k problematice u Somálského pobřeží. EUCAP Nestor a EU Training Mission Somalia jsou další dvě mise pomáhající řešit problémy této oblasti. Všechny tři mise pak tvoří integrovaný balíček SBOP EU na podporu situace v oblasti Afrického rohu. V následujícím obrázku lze vidět klesající tendenci útoků a snad z toho lze vyvozovat kladná dopad všech tří misí v této oblasti.

⁷⁴ Interní zdroj Ministerstva obrany

Obrázek 3. 3: Statistika událostí 2009 – 2013

Zdroj: European Union Naval Force: *Key Facts and Figures*, 6 May 2013 [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: eunavfor.eu/key-facts-and-figures

Účast v EU NAVFOR přesahuje členskou základnu států EU. Norsko bylo první zemí mimo EU s cílem přispět k operaci jednou válečnou lodí. Kromě toho, Chorvatsko, Černá Hora, Srbsko a Ukrajina poskytly štábní důstojníky na velitelství operace a velitelství ozbrojených sil. V dnešní době jsou v EU NAVFOR zastoupeny lodě Španělska ESPS Mendez Nunez třídy Álvaro de Bazán a ESPS rayo třídy Buque de Acción Marítim. Dále Německa FGS Karlsruhe třídy Bremen a FGS Augsburg také třídy Bremen, Nizozemí HNLMS de Ruyter třídy Zeven Provinciën a Francie FS Courbet třídy La Fayette.⁷⁵

3.5.2 EUTM SOMALIA

Další mise v Somálsku je European Union Training Mission in Somalia, jejímž cílem je přispívat k výcviku somálských bezpečnostních sil a rozhodnutím Rady EU započala své fungování 31. března 2010. Tato mise je jedním z prvků komplexního přístupu EU k stávajícím problémům v oblasti Afrického rohu. Hlavním cílem je podpora politického pokroku, zlepšení správy věcí veřejných, posílení právního státu a také reakce na rozvojové a humanitární potřeby.

V čele operace je Irský brigádní generál Gerard Aherne a hlavní sídlo se nachází v Ugandské Kampale. Následující tabulka zobrazuje počty poskytnutých osob ze zemí Evropy

⁷⁵European Union Naval Force: *Deployed Units* [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://eunavfor.eu/deployed-units/surface-vessels/>

do června 2012. I tato operace si klade za cíl dosáhnout lepšího a stabilnějšího prostředí v oblasti Afrického rohu.⁷⁶ Celkové náklady byly ve výši 215, 8 mil. EUR a hlavními oblastmi čerpání byly vládní výdaje 60 mil. EUR, výdaje na vzdělání 55 mil. EUR a výdaje na ekonomický rozvoj a bezpečnost potravin ve výši 55 mil. EUR.

Tabulka 3. 4: Počet poskytnutých osob ze zemí Evropy EUTM Somalia do června 2012

	Germany	65		France	158
	Romania	1		Spain	148
	Sweden	24		United Kingdom	12
	Ireland	38		Portugal	91
	Malta	16		Cyprus	1
	Serbia	1		Finland	23
	Luxembourg	1		Italy	54
	Hungary	18		Belgium	24

Zdroj: EUROPA: *EUTM magazine July 2012* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/media/1728530/eutm_magazine_2012_july_final2.pdf

3.5.3 EUFOR ALTHEA

Neutichající rozepře v Bosně a Hercegovině vyvolaly reakci Severoatlantické aliance a poté Evropské Unie. Počátky těchto sporů lze dle všeho zařadit do období rozpadu Jugoslávie okolo roku 1990, kdy byla Bosna a Hercegovina multietnickým územím, kde 43 % obyvatelstva tvořili Bosňáci, 31% Srbové a 17% Chorvaté. Toto složení představovalo jeden důležitý aspekt, kdy Bosenští Srbové vnímali své postavení mezi ostatními etniky velice negativně. Druhý aspekt představovaly značné náboženské rozepře.⁷⁷

⁷⁶ EUROPA: *EUTM Somalia* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations/eu-somalia-training-mission?lang=en>

⁷⁷ MIKULAN, N. Thomas. *Válka v Jugoslávii: Bosna, Kosovo a Makedonie 1992-2001*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, xvi, 358 p. ISBN 978-802-4723-754.

Veškeré nepokoje vyústily v roce 1992 ve válku, které se účastnily armády Bosny a Hercegoviny, Srbské republiky, Chorvatska ale i další zahraniční bojovníci. I přesto, že se jednalo o občanskou válku, zapojily se do ní i mezinárodní společenství jako jsou NATO a OSN. Válka byla oficiálně ukončena podpisem mírové smlouvy o rozdělení území 14. prosince 1995, ale i nadále docházelo k rozporům mezi bosensko-chorvatskou a srbskou stranou. Z těchto důvodů zde působily jednotky NATO a poté mise ALTHEA.⁷⁸

Mise ALTHEA byla třetí misí pod záštitou Evropské Unie, avšak využívající mechanismu Berlín plus. Evropská Unie přebrala operaci po jednotkách Severoatlantické aliance – SFOR (NATO's Stabilisation Forces) 2. prosince 2004 s cílem dosáhnout základních vytyčených cílů. Patří mezi ně zefektivnění práce vlády a veřejné administrativy, posílení ochrany lidských práv a nezávislosti soudního systému, vyřešení otázky organizovaného zločinu, migrace atd.⁷⁹

Největší podíl vojáků účastnících se mise, mělo Německo a Velká Británie. Tento počet se pohyboval okolo 1000 vojáků z každé země, což představuje významný podíl s celkového počtu cca. 7000 vojáků. Toto číslo však bylo značně sníženo k 16. 4. 2008, kdy se na misi podílelo už jen 29 z prvotních 33 států, a počet vojáků klesl na 2500. Mezi nečlenské státy, podílející se na této misi patří Turecko, Albánie, Chile, Švýcarsko a například také Makedonie. Stejně jako všechny mise, i tato je financována pomocí mechanismu ATHENA a společné náklady na provoz představují 12, 5 milionů EUR.⁸⁰

Vedení mise ALTHEA se skládá ze 14 vojenských a 5 civilních osob z Rakouska, Belgie, Finska, Francie, Německa, Řecka, Irska, Itálie, Polska, Španělska a Velké Británie. Ředitel EUSG je zodpovědný za každodenní chod operace, koordinaci používání prostředků z NATO a neposlední řadě zajišťuje celkové propojení se všemi divizemi a úřady v rámci útvaru, zejména prostřednictvím tzv. Strategického operačního centra, které představuje jakési rozhraní mezi všemi oblastmi.⁸¹

⁷⁸ BISCOP, Swen a Richard WHITMAN. *The Routledge handbook of European security*. London: Routledge, 2010. ISBN 04-155-8828-6.

⁷⁹ UN Security Council: *Security Council Resolution 1575 on Bosnia and Herzegovina 22 November 2004* [online]. UN [9. 3. 2013]. Dostupné z: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/619/22/PDF/N0461922.pdf?OpenElement>

⁸⁰ EUFOR: *EUFOR Fact Sheet* [online]. EUFOR [9. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.euforbih.org/index.php?option=com_content&view=article&id=15:eufor-fact-sheet&catid=185:about-eufor&Itemid=134

⁸¹ Zdroj: EUROPA: *European Union Staff Group: Operation ALTHEA OHQ in Shape* [online]. EUROPA [9. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100608%20Shape%20-%20EUFOR%20Althea%20OHQ%20-%20how%20it%20works.pdf

Následující obrázek jasně ukazuje zastoupení jednotlivých členů ve vedení jak vojenských tak civilních, ale také postavení Strategického operačního centra v celé struktuře.

3.5.4 EUTM Mali

V oblasti Sahelu, který představuje jižní okraj Sahary protínající území Mauretánie, Senegalu, Mali, Čadu, Burkiny Faso, Nigeru, Súdánu a Etiopie, dohází dlouhodobě k střetu zájmů arabských etnik ze severní Afriky, kočovných Tuaregů a původních černošských kmenů žijících právě na tomto jižním okraji.⁸²

K největším a nejdiskutovanějším bezpečnostním hrozbám patří terorismus, proliferace zbraní či pašování osob a drog do Evropy. Avšak celá oblast je velice významným nalezištěm klíčových surovin a představuje významné odbytiště produkce EU. Má rovněž zásadní geostrategický vliv na severní a západní Afriku.⁸³

Z důvodů dlouhodobých problémů a jako odezva na celou situaci byla 12. října 2012 RB OSN přijata rezoluce k řešení krizové situace v Mali. Rezoluce vyzvala všechny členské státy OSN, regionální a mezinárodní organizace, včetně Africké unie a EU, k poskytnutí pomoci přechodné malijské vládě a Ozbrojeným silám Mali formou výcviku a poskytnutím vybavení těmto jednotkám. V návaznosti na tento počín rozhodla Rada pro zahraniční věci EU o přípravě výcvikové mise EU v Mali (EUTM Mali).

První akt přišel ze strany Francie, která reagovala na útoky teroristických skupin na pozice Ozbrojených sil Mali na počátku ledna 2013. Zahájení vojenské operace „Serval“ s cílem zastavit postup těchto skupin na jih Mali směrem k hlavnímu městu Bamako a dále navýšení počtu jednotek na 3500 osob vedlo k urychlení reakce EU.

Dne 17. ledna 2013 došlo k mimořádnému zasedání Rady pro zahraniční věci EU a došlo k rozhodnutí o urychlení vyslání EUTM Mali za účelem reorganizace a výcviku Ozbrojených sil Mali. Ozbrojené síly Mali by následně měly po boku jednotek Hospodářského společenství západoafrických států (ECOWAS) obnovit teritoriální integritu Mali a neomezovaný výkon moci centrální vládou v Bamaku. Francouzské jednotky by měly podporovat akce Ozbrojených sil Mali proti teroristickým skupinám jenom do doby

⁸² PSP, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: *Sněmovní tisk 920/0, část č. 1/10 Vl.n.působ.sil MO ve výcvik.misi EU v Malij.rep. (EUTM Mali)* [online]. PSP [19. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=920&CT1=0>

⁸³ EUROPA: *EU Training Mission in Mali (EUTM Mali) 13 Februar 2013* [online]. EUROPA [9. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/media/1892457/factsheet_eutm_mali_en_rev1final.pdf

rozmístění jednotek ECOWAS v rámci operace AFISMA (African-led International Support Mission for Mali).⁸⁴

Výcviková mise EU se zaměří na zlepšení operačních schopností Ozbrojených sil Mali pod civilní kontrolou malijské vlády. Mise se bude skládat ze dvou hlavních částí:

- krátkodobé operační potřeby;
- středně a dlouhodobé strukturální potřeby.

Hlavními úkoly mise budou:

- výcvik vševojskových bojových uskupení, včetně specifického taktického a logistického školení, v oblasti speciálních sil, mechanizovaného vojska, dělostřelectva, ženijního vojska a předsunuté letecké podpory;
- pomoc při zlepšení fungování velitelské struktury;
- poradenství v oblasti školení a výcviku personálu.

Celkový počet osob by se měl pohybovat okolo 500, což zahrnuje podpůrný personál, obranné jednotky a asi 200 tzv. instruktorů. Společné operativní náklady by měly činit 12,3 milionů EUR na 15 měsíční mandát.

Celkové náklady a celkový počet osob je však pouze odhad, jelikož dochází k přistupování dalších států a podpora může být větší, než se na počátku mohlo zdát. Důležité však je, že mise má mít pouze výcvikový charakter, nikoliv válečný.⁸⁵

Lze vidět, že angažovanost Evropské Unie v rámci zahraniční pomoci a řešení problémů mimo území EU roste. Dochází k stále novým snahám o pomoc v problémových oblastech a reakce na nepokoje je rychlejší a účinnější. I přes uzavření dohod Berlín plus, se snaží EU vystupovat bez závislosti na Severoatlantické alianci a zvyšovat tak své postavení na celosvětové scéně.

⁸⁴ PSP, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: *Sněmovní tisk 920/0, část č. 1/10 Vl.n.působ.sil MO ve výcvik.misi EU v Malij.rep. (EUTM Mali)* [online]. PSP [19. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=920&CT1=0>

⁸⁵ EUROPA: *EU Training Mission in Mali (EUTM Mali) 13 Februar 2013* [online]. EUROPA [9. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/media/1892457/factsheet_eutm_mali_en_rev1final.pdf

4 Česká republika a mise Evropské unie

I přesto, že je ČR součástí Evropské Unie již od roku 2004, její účast na misích EU nedosahuje značného rozsahu. Nejvýznamnější pro ČR je mise EUFOR ALTHEA, které se účastní od roku 2004 a počet osob vysílaných na tuto misi je mnohem vyšší než u ostatních misí EU. Tomu odpovídá i komparace výdajů v jednotlivých letech. Důležitým ukazatelem je i porovnání s výdaji a počtem vysílaných vojáků na mise NATO. Pro větší vypovídací schopnost výdajů na jednotlivé operace bude využita komparace výdajů s misí Severoatlantické aliance KFOR.⁸⁶

4.1 Mise CONCORDIA

Česká republika se do operace Concordia v sestavě sil EUFOR na území FYROM zapojila dne 25. dubna 2003 dvěma příslušníky AČR. Ti byli vysláni do města Skopje a zastávali funkci v rámci Tiskového a informačního střediska (PIO - Press Information Office) a funkci vedoucího stálého operačního dozorcího v operačním středisku velitelství operace.

Kapitánka Mgr. Andrea Horáková plnila funkci vedoucí směny Spojeného operačního centra a major PhDr. Petr Sýkora byl vedoucím důstojníkem pro komunikaci s veřejností velitelství sil EUFOR ve Skopji.

Působení příslušníků AČR v operaci Concordia bylo ukončeno dne 15. 12. 2003 v rámci ukončení celé operace. Dnem 16. 12. 2003 začala na území FYROM působit policejní operace pod názvem PROXIMA.⁸⁷

4.2 Mise EUFOR Čad

Na základě urgentního požadavku velitele operace EUFOR TCHAD/RCA vláda v souladu s článkem 43 odst. 4 písm. b) Ústavy ČR dne 22. října 2007 svým usnesením č. 1179 rozhodla o vyslání 3 příslušníků AČR do velitelských struktur operace EUFOR TCHAD/RCA na dobu 60 dnů od 1. listopadu 2007.

⁸⁶ Mnohonárodnostní mírová operace NATO na území Kosova byla zahájena 12. července 1999 pod názvem JOINT GUARDIAN. Od dubna 2005 operace nese název JOINT ENTERPRISE. Účast Úkolového uskupení Armády České republiky byla v misi KFOR ukončena 3. listopadu 2011 přiletem poslední části vojáků z Kosova do České republiky. Tím byla ukončena celá dvanáctiletá mise AČR v Kosovu. České republiky se mírové zahraniční operace NATO v Kosovu účastnila od roku 1999. V současné době působí na velitelství KFOR 4. skupina jedenácti českých vojáků. Ti se v mezinárodním štábu podílejí na plnění operačního úkolu.

⁸⁷ Interní zdroj Ministerstva obrany

ČR se do operace zapojila v průběhu měsíce listopadu 2007 jedním příslušníkem, který působil na Operačním velitelství (EU OHQ) v Mont Valérien u Paříže ve funkci důstojníka operační skupiny (J3) pro pozemní síly.

Na základě výzvy operačního velitele a velitele sil vyslala v r. 2008 ČR 1 štábního důstojníka do operačního velitelství v Mont Valérien (Francie, působení od listopadu 2007) a 1 důstojníka do velitelství sil v N'djamene (Čad, působení od března 2008). Hlavními plněnými úkoly byla štábní práce na mezinárodních velitelstvích.⁸⁸

4.3 Mise NAVFOR ATALANTA

Do operace EU NAVFOR ATALANTA se ČR zapojila vysláním příslušníků AČR v počtu do 3 osob. Příslušníci rezortu MO plnili úkoly na Operačním velitelství v Northwoodu ve Velké Británii. Konkrétně obsadili příslušníci AČR pozici plánovacího důstojníka zpravodajského oddělení a pozici finančního účetní na oddělení rozpočtu a financování operačního velitelství a pozici asistenta operačního dozorcího na Společném operačním centru.

- **plánovací důstojník zpravodajského oddělení** - velitel kontingentu a národní představitel ČR v této operaci major Václav Malát;
- **účetní na oddělení rozpočtu a financování operačního velitelství** - kapitán Jan Vašíček zastává pozici finanční í a realizuje všechny platby z rozpočtu Evropské unie určeného pro operaci Atalanta;
- **asistent operačního dozorcího** - nadpraporčík Patrik Lestly působí v operaci na Společném operačním centru a jeho pracovní náplní je monitorování plavidel, která jsou registrována Námořním bezpečnostním centrem (Maritime Security Centre - Horn of Africa) a která proplouvají doporučeným mezinárodním tranzitním koridorem (IRTC) v Adenském zálivu a podél východního pobřeží Somálska.⁸⁹

⁸⁸ Interní zdroj Ministerstva obrany

⁸⁹ Interní zdroj Ministerstva obrany

4.4 Mise ALTHEA

Lze jednoznačně říci, že mise ALTHEA je pro ČR velice významnou a to nejen z důvodu, že se jedná o jedinou misi EU, které se ČR účastnila v takovém rozsahu. Znalosti a dovednosti získané v této misi jsou v dnešní době využívány v EUTM Mali.

4.4.1 Zastoupení ČR v roce 2005a 2006

Česká republika byla v polovině roku 2005 v operaci Althea zapojena kontingentem v celkovém počtu do 90 osob, který byl dislokován na základně Eagle Base v Tuzle. Hlavními prvky kontingentu byly:

- strážní četa, která byla součástí rakousko-české strážní rot⁹⁰;
- vrtulníková jednotka⁹¹.

AČR měla dále zastoupení na velitelství sil EUFOR v Sarajevu, kde působilo 7 osob a na velitelství Mnohonárodního úkolového uskupení Sever (MNTF-N) v Tuzle, kde působily 2 osoby. Jeden příslušník kontingentu byl zařazen na Velitelství NATO Sarajevo s dislokací v Záhřebu, kde vykonával funkci hlavního styčného důstojníka pro Chorvatsko.

V tomto období převzala Česká republika roli rámcového státu strážní rot, která byla v prosinci 2005 ještě doplněna estonskou strážní četou. Vrtulníková jednotka AČR ukončila působení v misi v prosinci 2005.⁹²

V roce 2006 byla Česká republika zapojena v operaci Althea kontingentem AČR v celkovém počtu 65 osob. Hlavním prvkem kontingentu byla strážní četa, která byla součástí mnohonárodní strážní rot. AČR měla dále zastoupení na velitelství mise EUFOR v Sarajevu, kde působilo 6 osob a na velitelství MNTF (N) v Tuzle, kde působily 3 osoby.

Na počátku roku 2006 předala Česká republika roli rámcového státu strážní rot Slovenské republice. Poté v druhé polovině roku 2006 došlo ke snížení počtu osob na velitelství mise EUFOR na 4 osoby a počátkem měsíce prosince byla provedena rotace

⁹⁰ Hlavním úkolem strážní čety je ochrana a střežení velitelství MNTF-N a základny Eagle Base.

⁹¹ Vrtulníková jednotka plnila úkoly spojené s vzdušným průzkumem a lety na přepravu osob a materiálu. Při plnění úkolů nalétala při 1430 letech celkem přes 650 hodin a přepravila více než 3500 osob a 55 tun materiálu.

⁹² Interní zdroj Ministerstva obrany

kontingentů, při které byl v rámci restrukturalizace sil EUFOR snížen počet příslušníků kontingentu na 52 osob.⁹³

4.4.2 Zastoupení ČR v roce 2007a 2008

V říjnu 2006 došlo v Bosně a Hercegovině k parlamentním volbám a jejich výsledek přivedl k moci dva tábory s odlišnými názory, což mělo dopad na další vývoj státoprávního uspořádání BaH. V srbské entitě jasně zvítězili zastánci zachování stávajícího entitního uspořádání a kompetencí Republiky srbské (RS) v rámci BaH, v bosňácké entitě vedoucí roli převzaly síly vyslovující se pro centralizaci a omezení kompetencí entit. Toto rozložení sil zapříčinilo poměrně dlouhý a složitý vznik parlamentních a vládních orgánů, k jejichž kompletnímu ustavení došlo až koncem února 2007.

S uvedenou charakteristikou v zásadě koresponduje i hodnotící zpráva Evropské komise o vývoji v BaH za rok 2007, která souhrnně konstatuje velké zpomalení reformního procesu. Jen minimální pokrok zaznamenává v reformě veřejné správy, soudnictví a v oblastech potírání korupce a ochrany lidských práv.

V reakci na situaci v oblasti došlo k započetí další, avšak civilní mise EUPM (EU Police Mission) a od února 2007 probíhal proces postupné redukce EUFOR Althea ve prospěch EUPM, jejímž cílem je podpora vzniku účinného multietnického policejního systému v BaH prostřednictvím poradenství, výcviku a školení příslušných složek. EUPM rovněž postupně přebírá vedoucí úlohu na úseku boje proti organizovanému zločinu.

Dalším důležitým krokem byl přenos pravomocí z EUFOR na Ministerstvo obrany BaH, které převzalo řízení odminovacího procesu a zodpovědnost nad zbraněmi a vojenským vybavením.

ČR byla v hodnoceném období zapojena do operace Althea v silách EUFOR kontingentem AČR v celkovém počtu do 52 osob. Hlavním prvkem kontingentu byla strážní četa, která byla součástí mnohonárodní strážní roty. AČR měla dále zastoupení na velitelství mise EUFOR v Sarajevu, kde působily 4 osoby, a na velitelství mnohonárodního úkolového uskupení Sever v Tuzle, kde působily 3 osoby.

Z důvodu snížení početního stavu sil EUFOR ukončila dnem 30. června 2007 ČR svou činnost v MNTF-N. Od 1. července 2007 působil v rámci operace Althea v silách EUFOR

⁹³ Interní zdroj Ministerstva obrany

kontingent AČR v počtu 4 osob na velitelství EUFOR, které je umístěno na základně Butmir v Sarajevu.⁹⁴

V rámci operace EU Althea v Bosně a Hercegovině byl pro rok 2008 schválen mandát pro 5 příslušníků AČR na velitelství EUFOR na základně Butmir v Sarajevu. Toto působení bylo ukončeno k 30. červnu 2008. 7. kontingent, který působil na velitelství v Sarajevu od prosince 2007 do června 2008, se skládal ze 4 příslušníků AČR. Hlavními plněnými úkoly byla štábní práce na mezinárodním velitelství EUFOR v Sarajevu.

4.4.3 Zastoupení ČR v roce 2010 a 2011

V roce 2010 bylo rozhodnuto o rozšíření úkolů operace a zahájeno plnění neexekutivních úkolů v oblasti budování schopností a výcviku. Přenos pravomocí a vojenských úkolů z EUFOR Althea na místní úřady byl v tomto roce téměř u konce. EUFOR však bude i nadále sledovat jejich provádění. Jedinou oblastí, kterou EUFOR nemohl zatím předat místním úřadům, je ochrana pohybu civilistů, protože se stále čeká na přijetí příslušné legislativy.

Příslušníci rezortu MO se na neexekutivní části mise EU ALTHEA podíleli v celkovém počtu do 2 osob. Na velitelství operace na základně Butmir v Sarajevu plnili poradní a výcvikové úkoly. Při své činnosti se podíleli přímo na výcviku a rozvoji schopností Ozbrojených sil Bosny a Hercegoviny.⁹⁵

Dne 10. října 2011 Rada pro zahraniční věci přijala závěry k BaH, ve kterých potvrdila pokračování exekutivního mandátu operace ALTHEA do listopadu 2012. Operace byla rekonfigurovaná na snížený počet jednotek a měla spoléhat na dobře připravené a rozšířené záložní síly. Paralelně s exekutivní částí operace pokračuje i neexekutivní část, o jejímž zahájení rozhodla Rada pro zahraniční věci dne 25. ledna 2010. Hlavní úsilí neexekutivní části je zaměřeno na výstavbu schopností a výcvik ozbrojených sil BaH.

Příslušníci rezortu MO se v roce 2011 podíleli na neexekutivní části mise EU ALTHEA v celkovém počtu do 2 osob. Na velitelství operace na základně Butmir v Sarajevu přispívali v rámci výcviku a poradenství k rozvoji schopností Ozbrojených sil Bosny

⁹⁴ Interní zdroj Ministerstva obrany

⁹⁵ Interní zdroj Ministerstva obrany

a Hercegoviny. Mise ALTHEA nadále pokračuje i v letech 2012 – 2013, avšak informace o počtu účastníků armády České republiky nejsou dostupné.⁹⁶

4.5 Mise EUTM Mali

O zřízení výcvikové mise EU TM v Mali bylo rozhodnuto na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2071 z roku 2012 a žádosti malijské vlády. Vláda České republiky vyslovila souhlas s působením příslušníků Armády ČR ve výcvikové misi EU v Mali dne 6. února 2013. Následně zapojení českých vojáků schválily obě komory Parlamentu ČR. Jako poslední tak učinil ve středu 13. března 2013 Senát ČR.

Ministerstvo zahraničních věcí se vyjádřilo k stávající situaci v této oblasti, jako hrozbu nejen pro samotné Mali, ale ve svém důsledku i ohrožení bezpečnosti České republiky. Bezpečnostní strategie ČR přímo definuje nestabilitu a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí jakožto hrozbu mající dopad na bezpečnost ČR, přičemž jedním z nástrojů řešení krizových situací je účast v misích a operacích mezinárodních vládních organizací.

Do mise EUTM Mali se Češi zapojí v první etapě jednotkou na ochranu sil, jejímž úkolem bude ochrana velitelství v Bamaku. V následující etapě a v závislosti na požadavcích velitele mise by se měla ČR výrazněji zapojit do výcviku tamních ozbrojených sil.⁹⁷

Financování navrhovaného působení sil a prostředků rezortu MO v Mali v letech 2013 a 2014 bude zabezpečeno z rozpočtové kapitoly MO. Náklady na vyslání související s účastí sil a prostředků rezortu MO v Mali v roce 2013 jsou odhadovány na 135 311 384 Kč a v roce 2014 na 135 661 671 Kč.⁹⁸

Ve dnech od 14. do 16. března došlo k odletu 34 českých vojáků s veškerou výzbrojí, výstrojí a technikou do země. Činnost v Mali by jednotka pod velením nadporučíka Marka Štěpánka měla zahájit na počátku dubna.

Úkolem českých vojáků bude zajišťovat v hlavním městě Bamaku ochranu velitelství výcvikové mise EU TM (Training Mission). Při plnění tohoto úkolu budou spolupracovat s francouzskými a malijskými jednotkami. Hlavním úkolem celé mise je pomoc při výstavbě

⁹⁶ Interní zdroj Ministerstva obrany

⁹⁷ MO, Ministerstvo obrany: *Sněmovna schválila vyslání vojáků do Mali 19. 2. 2013* [online]. MO [18. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/snemovna-schvalila-vyslani-vojaku-do-mali-79926/>

⁹⁸ Interní zdroj Ministerstva obrany

a výcviku malijské armády. Délka trvání mise EU TM Mali byla předběžně stanovena na 15 měsíců. Mise EU v Mali bude nebojová, zaměřená na výcvik.⁹⁹

4.6 Výdaje na jednotlivé mise

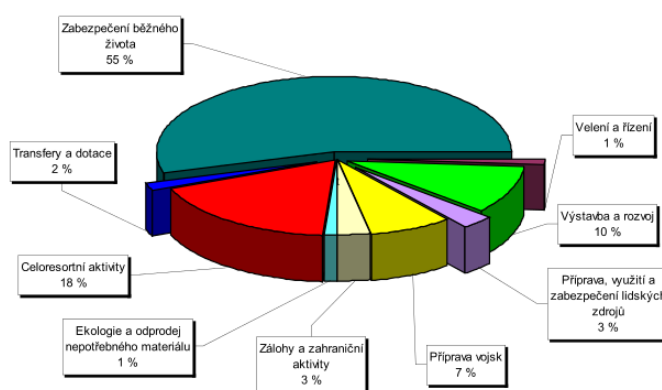
Důležitý aspekt v zkoumání dané problematiky hraje velikost rozpočtů určených na zahraniční akce, ale také různorodost akcí a množství vysílaných vojáků. V následujícím textu budou rozebrány podrobně výdaje na jednotlivé mise EU, rozšířené o misi Severoatlantické aliance KFOR, která bude využita pro lepší srovnání.

4.6.1 Výdaje pro rok 2004 a 2005

Stanovený rozpočet kapitoly 307, části příprava záloh a zahraniční aktivity, byl stanoven pro rok 2004 ve výši 1 574 668 tis. Kč. V průběhu roku však došlo k navýšení o 225 500 tis. Kč na konečnou částku 1 800 168 tis. Kč.

I přesto že se jedná o výdaje na všechny mise AČR a další aktivity, představuje tato hodnota pouze zlomek celkového rozpočtu MO. Jeho strukturu lze vidět na následujícím grafu, kde výdaje na zahraniční aktivity představují pouze 3 %.

Graf 4. 1: Členění výdajů státního rozpočtu kapitoly MO na rok 2004 podle aktivit

Zdroj: MOČR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2004, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOČR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2004cz.pdf>

⁹⁹ MOČR, Ministerstvo obrany ČR: *Chrudimští výsadkáři odletěli do Mali 16. 3. 2013* [online]. MO [18. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/chrudimsti-vysadkari-odleteli-do-mali-81123/>

Následující tabulka přehledně shrnuje rozpočet vyhrazený na zahraniční aktivity a jeho krytí. Nižší hodnotu tohoto rozpočtu, lze připisovat vstupu ČR do EU a tím pádem zcela nevýznamným zapojením do jejich misí.

Tabulka 4.1: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2004	1 574 668	1 800 168	1 843 960	102, 43	1 793 887	50 073

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2004, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2004.pdf, vlastní zpracování

Operace EUFOR ALTHEA

Původním rozpisem rozpočtu kapitoly 307 nebyl stanoven limit čerpání, avšak v průběhu roku byla tato hranice upravena na částku 5 911 tis Kč. Reálné čerpání však tento limit naplnilo z 99,99% v hodnotě 5 910 tis. Kč.

Tabulka 4.2: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Platy zaměstnanců	163 tis. Kč
Pojistné	10 tis. Kč
Zvláštní příplatky	2 582 tis. Kč
Nákup materiálu	2 641 tis. Kč
Nákup vody, paliv a energií	73 tis. Kč
Nákup služeb	12 tis. Kč
Cestovné	362 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2004 kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2004.pdf, vlastní zpracování

Operace CONCORDIA

Na tuto operaci byly stanoveny v průběhu roku limity ve výši 92 tis. Kč a této hodnotě se rovnalo i reálné čerpání, které dosáhlo 100 %. Z důvodu ukončení mise v prosinci 2003, představuje vyhrazená suma pouze doplatky za prosinec roku 2003

Tabulka 4.3: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Přídavek na bydlení	18 tis. Kč
Zvláštní příplatky	74 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2004 kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2004.pdf, vlastní zpracování

Operace KFOR

Na tuto operaci byly stanoveny v průběhu roku limity ve výši 536 421 tis. Kč, ty však byly ještě navýšeny o 77 494 tis. Kč. Celková částka tak činila 613 915 tis. Kč. Reálné čerpání dosáhlo v roce 2004 hodnoty 627 502 tis. Kč, kdy byly zahrnuty i mimorozpočtové zdroje v souladu s § 50 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

V tomto roce se operace účastnilo 418 příslušníků AČR v 1 rotaci, což celkem činí 836 osob v roce 2004.¹⁰⁰

Tabulka 4.4: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

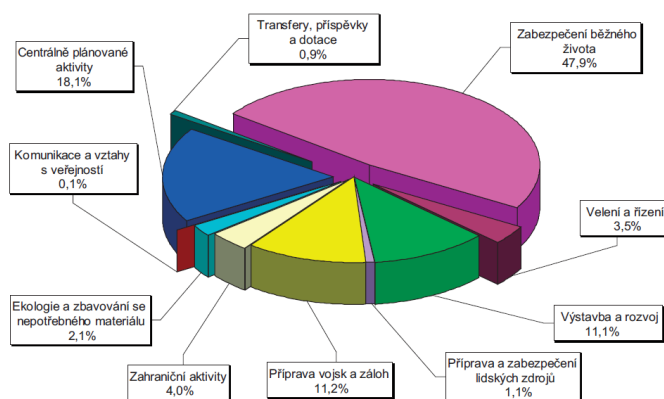
platy zaměstnanců	98 417 tis. Kč
zvláštní příplatek	209 709 tis. Kč
pojistné	35 023 tis. Kč
nákup materiálů	60 477 tis. Kč
nákup vody, paliv a energií	10 445 tis. Kč
nákup služeb	58 738 tis. Kč
přídavek na bydlení	44 455 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2004 kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2004.pdf, vlastní zpracování

¹⁰⁰ MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2004 kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2004.pdf

Pro rok 2005 byl stanovený rozpočet kapitoly 307, části příprava záloh a zahraniční aktivity, ve výši 2 094 431 tis. Kč. V průběhu roku však došlo ke snížení o 118 952 tis. Kč na konečnou částku 1 975 479 tis. Kč. I přesto že došlo k prvotnímu navýšení celkového objemu prostředků, z důvodu snížení této hodnoty, byl rozpočet zvýšen oproti předchozímu roku jen o 175 311 tis. Kč. Tento nárůst v konečném rozpočtu znamenal růst o 1 p. b., jak lze vidět v následujícím grafu.

Graf 4. 2: Členění výdajů státního rozpočtu kapitoly MO na rok 2005 podle aktivit

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. Státní rozpočet České republiky na rok 2005, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2005cz.pdf>

Stav čerpání rozpočtu kapitoly 307 na část zahraniční aktivity je zobrazena v následující tabulce.

Tabulka 4.5: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2005	2 094 431	1 975 479	2 013 700	101, 93	1 888 409	125 291
2004	1 574 668	1 800 168	1 843 960	102, 43	1 793 887	50 073

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2005, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2005.pdf, vlastní zpracování

Operace ALTHEA EUFOR

Rozpisem státního rozpočtu byly na tuto operaci stanoveny limity ve výši 76 950 tis. Kč, které však byly v průběhu roku zvýšeny na 80 011 tis. Kč. Celkové čerpání v oblasti běžných výdajů bylo 83 593 tis. Kč, což představuje 104, 48 % upraveného rozpočtu.

Avšak díky mimorozpočtovým zdrojům této mise, které byly ve výši 3 599 tis. Kč, a které byly použity v souladu s § 50 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. formou zvýšení limit výdajů, představovala skutečná suma čerpání 79 994 tis. Kč, tj. 99, 98 % upraveného rozpočtu.

Tabulka 4.6: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Platy	16 080 tis. Kč
Zvláštní příplatek	30 967 tis. Kč
Povinné pojistné	5 823 tis. Kč
Nákup materiálu	1 630 tis. Kč
Nákup služeb	17 730 tis. Kč
Přídavek na bydlení	7 588 tis. Kč
Cestovné VZP	1 138 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2005, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2005.pdf, vlastní zpracování

Operace ALTHEA EUFOR – vrtulníková jednotka

I přesto že tato akce je součástí mise ALTHEA EUFOR, má v rozpočtu MO samostatnou část. Je to z důvodu vymezení vlastního rozpočtu s limitami ve výši 260 884 tis. Kč, které byly v daném roce upraveny na 108 022 tis. Kč. Celková výše čerpání v oblasti běžných výdajů dosáhla pouze 27, 45 %, tj. 29 655 tis. Kč. Došlo však k zvýšení limit díky mimorozpočtových zdrojů, které byly použity v souladu s § 50 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. Díky tomu navýšení činilo reálné čerpání 27 983 tis. Kč, tj. 25, 90 % upraveného rozpočtu.

Tabulka 4.71: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Platy	5 899 tis. Kč
Zvláštní příplatek	8 947 tis. Kč
Povinné pojistné	2 144 tis. Kč
Nákup PHM	4 828 tis. Kč;
Nákup materiálu	5 037 tis. Kč
Přídavek na bydlení	2 131 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2005, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2005.pdf, vlastní zpracování

Operace CONCORDIA

Na tuto operaci bylo v roce 2005 vyčleněno 318 tis. Kč. Tyto prostředky byly využity ze 100 % a jedná se o úhradu ubytování a telekomunikačních služeb z vyúčtování od Velitelství spojeneckých sil v Evropě.

Operace KFOR

Na tuto operaci byly stanoveny v průběhu roku limity ve výši 517 250 tis. Kč, ty však byly ještě navýšeny o 188 012 tis. Kč. Celková částka tak činila 705 262 tis. Kč. Celkem bylo vyčerpáno 754 342 tis. Kč, z toho v oblasti programové financování, na program 207 410¹⁰¹, 73 571 tis. Kč.

Reálné čerpání dosáhlo v roce 2004 hodnoty 673 841 tis. Kč, tj. 95, 54 %, kdy byly zahrnuty i mimorozpočtové zdroje v souladu s § 50 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech ve výši 49 263 tis. Kč, z čehož 18 962 tis. Kč bylo určeno na programové financování.

V průběhu roku 2005 působilo v operaci KFOR v rámci rotace 6. kontingentu AČR KFOR celkem cca 410 příslušníků AČR. V červenci 2005 převzala AČR vedoucí úlohu Mnohonárodnostní brigády – střed a v průběhu rotace 7. kontingentu AČR KFOR byly navýšeny počty na celkem cca 501 osob, tzn. celkem cca 911 osob ve dvou rotacích.¹⁰²

¹⁰¹ Zabezpečení sil a prostředků armády ČR v mezinárodních operacích.

¹⁰² MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2005, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2005.pdf

Tabulka 4.8: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

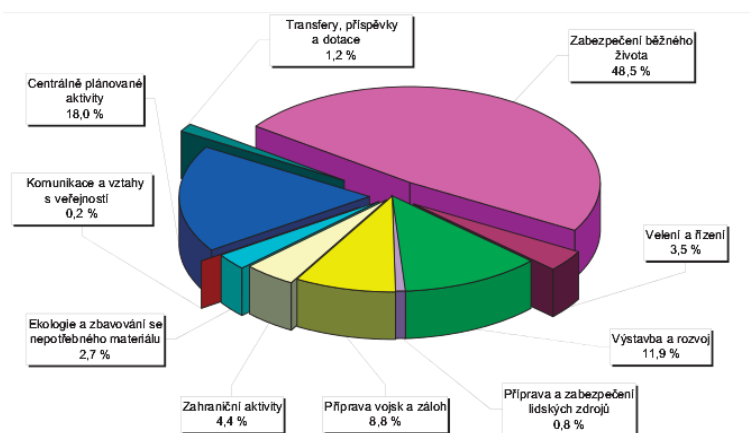
Platy	102 354 tis. Kč
Zvláštní příplatek	201 281 tis. Kč
Povinné pojistné	37 635 tis. Kč
Nákup materiálu	96 550 tis. Kč
Nákup pohonných hmot	40 193 tis. Kč
Nákup služeb	77 950 tis. Kč
Ostatní nákupy	53 798 tis. Kč
Přídavek na bydlení	58 988 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2005, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2005.pdf, vlastní zpracování

4.6.2 Výdaje pro rok 2006a 2007

Stanovený rozpočet kapitoly 307, části příprava záloh a zahraniční aktivity, byl stanoven pro rok 2006, ve výši 2 426 892 tis. Kč. V průběhu roku však došlo ke snížení o 306 219 tis. Kč na konečnou částku 2 120 673 tis. Kč.

V celkovém procentuálním součtu rozpočtu kapitoly 307 nedošlo k velkým změnám a nárůst výdajů na zahraniční aktivity byl o pouhých 0,4 p. b. V tomto roce však sehrávalo důležitou roli navýšení celkových výdajů na mise Evropské unie. Tento krok lze vidět v příloze 11 a představoval meziroční nárůst o 26 781 tis. Kč na celkovou hodnotu 110 374 tis. Kč. Lze jednoznačně říci, že tento nárůst je spojen s vyšším zapojením složek AČR do misí EU.

Graf 4. 3: Členění výdajů státního rozpočtu kapitoly MO na rok 2006 podle aktivit

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2006, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2006cz.pdf>

Čerpání z rozpočtu je zobrazeno v následující tabulce, ve které lze vidět rozdílnost stanovených rozpočtů a následné čerpání oproti předchozímu roku po úpravě stanoveného rozpočtu.

Tabulka 4. 9: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2006	2 426 892	2 120 673	2 188 539	103, 20	2 088 850	99 689
2005	2 094 431	1 975 479	2 013 700	101, 93	1 888 409	125 291

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2006, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013]
Dostupné z http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2006.pdf, vlastní zpracování

Operace EUFOR ALTHEA

Rozpisem státního rozpočtu byly na tuto operaci stanoveny limity ve výši 82 204 tis. Kč, které však byly v průběhu roku zvýšeny o 28 424 tis. Kč, na hodnotu 110 628 tis. Kč. Reálné čerpání prostředků v roce 2006 činilo 55 728 tis. Kč, tj. 50, 37 % upraveného rozpočtu.

Celkem působilo v operaci ALTHEA v roce 2006 cca. 65 osob v jedné rotaci, což je celkem cca 130 osob ve dvou rotacích.

Tabulka 4. 10: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Zvláštní příplatek	31 183 tis. Kč
Nákup materiálu	2 220 tis. Kč
Nákup PHM	1 091 tis. Kč
Nákup služeb	18 497 tis. Kč
Opravy a udržování movitého majetku	1 061 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2006, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013]
Dostupné z http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2006.pdf, vlastní zpracování

Operace CONCORDIA

Celkový rozpočet určen na tuto operaci byl ve výši 102 tis. Kč. Celkové vyčerpané prostředky byly využity pouze mimo programového financování ve výši 102 tis. Kč, tj. 100,00 % upraveného rozpočtu. Jednalo se o náhrady v souvislosti s úrazy vojáků v činné službě a k zabezpečení provozu letecké techniky.

Operace KFOR

Na tuto operaci byly stanoveny v průběhu roku limity ve výši 668 282 tis. Kč, ty však byly ještě navýšeny o 75 102 tis. Kč. Celková částka tak činila 743 384 tis. Kč. Celkem bylo vyčerpano 815 388 tis. Kč, z toho v oblasti programové financování, na program 207 410¹⁰³, 226 625 tis. Kč.

Reálné čerpání dosáhlo v roce 2004 hodnoty 654 585 tis. Kč, tj. 88, 05%, a to bez převodu nevyčerpaných rozpočtových prostředků roku 2006 do rezervního fondu a použitých mimorozpočtových zdrojů.

V průběhu roku 2006 působilo v operaci KFOR cca 950 příslušníků AČR ve dvou rotacích.¹⁰⁴

Tabulka 4. 11: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Zvláštní příplatek	230 234 tis. Kč
Nákup materiálu	155 489 tis. Kč
Nákup pohonných hmot	38 920 tis. Kč
Nákup služeb	69 104 tis. Kč
Opravy a udržování movitého majetku	61 476 tis. Kč
Cestovné	10 025 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2006, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2006.pdf, vlastní zpracování

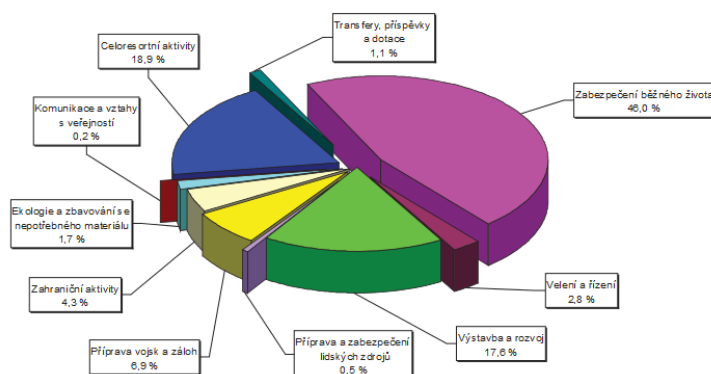
¹⁰³ Zabezpečení sil a prostředků armády ČR v mezinárodních operacích.

¹⁰⁴ MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2006, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_7001_8000/7996/szu_2006.pdf

Stanovený rozpočet kapitoly 307, části příprava záloh a zahraniční aktivity, byl stanoven pro rok 2007 ve výši 2 335 797 tis. Kč. V průběhu roku však došlo ke snížení o 193 795 tis. Kč na konečnou částku 2 142 002 tis. Kč.

I přesto že v celé kapitole 307 došlo v oblasti zahraničních aktivit k poklesu o 0,1 p. b., suma určená na mise EU byla snížena o 83 639, z 110 374 tis. Kč na 26 735 tis. Kč. Tento vývoj lze opět spatřit v příloze 11 a je nutné podotknout, že stejný pokles lze vidět i u operace KFOR, jejíž pokles činil 172 375 tis. z 815 388 Kč na 643 013 tis. Kč.

Graf 4. 4: Členění výdajů státního rozpočtu kapitoly MO na rok 2007 podle aktivit

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2007, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2007cz.pdf>

Reálné čerpání v oblasti zahraničních aktivit bez převodu nevyčerpaných rozpočtových prostředků roku 2007 do rezervního fondu a použitých mimorozpočtových zdrojů byl 2 061 004 tis. Kč, tj. 96, 22 % upraveného rozpočtu.

Tabulka 4. 12: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2007	2 335 797	2 142 002	2 163 178	100, 99	2 136 761	26 417
2006	2 426 892	2 120 673	2 188 539	103, 20	2 088 850	99 689

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2007, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2007.pdf, vlastní zpracování

Operace ALTHEA EUFOR

Rozpisem státního rozpočtu byly na tuto operaci stanoveny limity ve výši 76 891 tis. Kč, které však byly v průběhu roku sníženy o 50 149 tis. Kč, na hodnotu 26 742 tis. Kč. Reálné čerpání prostředků v roce 2007 činilo 26 735 tis. Kč, tj. 99, 97 % upraveného rozpočtu.

Tabulka 4. 13: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

nákup materiálu	529 tis. Kč
nákup služeb	12 785 tis. Kč
opravy a udržování movitého majetku	1 484 tis. Kč
zvláštní příplatek	11 071 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2007, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013]
Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2007.pdf, vlastní zpracování

Operace EUFOR TCHAD/RCA

Na rok 2007 byl schválen celkový rozpočet ve výši 37 tis. Kč. Reálné výdaje představovaly pouze 51, 76 %, tj. 19 tis. Kč na běžné výdaje.

Operace KFOR

Na tuto operaci byly stanoveny v průběhu roku limity ve výši 725 564 tis. Kč, ty však byly sníženy o 82 331 tis. Kč. Celková částka tak činila 643 233 tis. Kč. Reálné čerpání dosáhlo v roce 2004 hodnoty 571 298 tis. Kč, tj. 88, 82 %, a to bez převodu nevyčerpaných rozpočtových prostředků roku 2006 do rezervního fondu a použitých mimorozpočtových zdrojů. V průběhu roku 2007 působilo v operaci KFOR v 10. a 11. kontingentu cca 900 příslušníků AČR ve dvou rotacích. Na území ČR zůstávala záloha čítající cca. 116 vojáků.¹⁰⁵

¹⁰⁵ MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2007, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013]
Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2007.pdf

Tabulka 4. 14 Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

nákup materiálu	140 881 tis. Kč
nákup pohonných hmot	35 877 tis. Kč
nákup služeb	68 163 tis. Kč
opravy a udržování movitého majetku	98 922 tis. Kč
cestovné	9 301 tis. Kč
zvláštní příspěvek	178 955 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2007, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013]
Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2007.pdf, vlastní zpracování

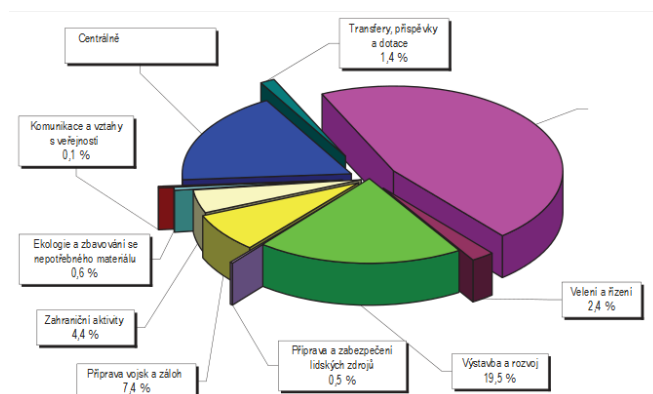
4.6.3 Výdaje pro rok 2008 a 2009

Stanovený rozpočet kapitoly 307, části příprava záloh a zahraniční aktivity, byl stanoven pro rok 2008, ve výši 2 385 602 tis. Kč. V průběhu roku však došlo k navýšení o 1 244 773 tis. Kč na konečnou částku 3 630 375 tis. Kč.

Také v tomto roce zůstala struktura celé kapitoly téměř beze změn a procentuální rozdělení, jak lze vidět v následujícím grafu, zůstalo víceméně zachováno. Avšak důležitý je meziroční nárůst rozpočtových prostředků určených na financování zahraničních aktivit. Tento nárůst souvisí především se zhoršením bezpečnostní situace u kontingentů v operaci ISAF¹⁰⁶. Vývoj výdajů na tuto operaci lze vidět v příloze 12. Hlavní výdaje byly použity především na vybudování ochranných prvků u kontingentu a pořízení nové bojové a dopravní techniky.

¹⁰⁶ International Security Assistance Force je vojenská mise v Afghánistánu pod vedením Severoatlantické aliance ustavenou Radou bezpečnosti Organizace spojených národů 20. prosince 2001 v návaznosti na Bonnskou dohodu.

Graf 4. 5: Členění výdajů státního rozpočtu kapitoly MO na rok 2008 podle aktivit

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2012*, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2008.pdf>

Prostředky z mimorozpočtových zdrojů byly využity především na pokrytí zvýšeného limitu pro výplatu zvláštního příplatku v cizí měně příslušníkům vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil mimo území České republiky a jeho hodnota byla 267 500 tis. Kč, tj. 79, 11%.

Tabulka 4. 15: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2008	2 385 602	3 630 375	3 244 632	89, 37	2 906 510	338 122
2007	2 335 797	2 142 002	2 163 178	100, 99	2 136 761	26 417

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf, vlastní zpracování

Operace EUFOR ALTHEA

Z důvodu snížení počtu osob v této misi pro rok 2008 na pouhé 4 příslušníky v rámci jedné rotace, došlo i k razantnímu snížení financí vyhrazených na tuto misi. Tento pokles lze vidět v následující tabulce, kde došlo k znatelnému poklesu stanoveného rozpočtu.

Tabulka 4. 16: Přehled stavu čerpání prostředků na misi ALTHEA (v tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
3 736	1 699	2 813	165, 57	1 487	831

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf, vlastní zpracování

Skutečné čerpání rozpočtových prostředků bez mimorozpočtových zdrojů ve výši 1 487 tis. Kč činilo 87, 52 % upraveného rozpočtu.

Tabulka 4. 17: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Nákup služeb	821 tis. Kč
Zvláštní příplatek v cizí měně	1 367 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf, vlastní zpracování

Operace EUFOR TCHAD/RCA

Jak bylo již na začátku 4. kapitoly podrobně rozepsáno, počet osob vysílaných na tuto misi byl v ČR velice nízký a z tohoto důvodu je stanovený rozpočet velice malý.

Tabulka 4. 182: Přehled stavu čerpání prostředků na misi EUFOR TCHAD/RCA (v tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
13 365	2 909	2 813	96, 70	2 813	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf, vlastní zpracování

Skutečné čerpání rozpočtových prostředků bez mimorozpočtových zdrojů ve výši 2 813 tis. Kč činilo 96, 70 % upraveného rozpočtu.

Tabulka 4. 19: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Nákup služeb	551 tis. Kč
Zvláštní příplatek v cizí měně	1 800 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf, vlastní zpracování

Operace KFOR

V průběhu roku 2008 působilo v operaci KFOR ve dvou rotacích celkem 1154 osob AČR. Také byla vyčleněna záložní rota, pobývající na území ČR v počtu 116 osob.

Tabulka 4.20: Přehled stavu čerpání prostředků na misi KFOR (v tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
548 847	374 780	457 127	121, 97	353 068	104 059

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf, vlastní zpracování

Skutečné čerpání rozpočtových prostředků bez mimorozpočtových zdrojů ve výši 353 068 tis. Kč činilo 94, 21 % upraveného rozpočtu.¹⁰⁷

Tabulka 4. 21: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

nákup materiálu	91 339 tis. Kč
nákup pohonných hmot	20 291 tis. Kč
nákup služeb	51 632 tis. Kč
ostatní nákupy	35 800 tis. Kč
zvláštní příplatek v cizí měně	252 013 tis Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf, vlastní zpracování

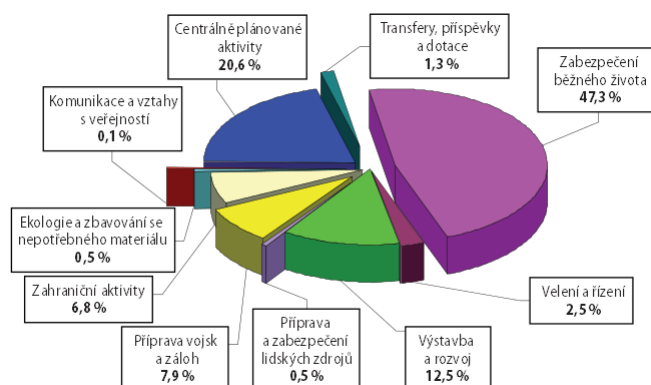
¹⁰⁷ MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf

4.6.4 Výdaje pro rok 2009

Stanovený rozpočet kapitoly 307, části zahraniční aktivity, byl stanoven pro rok 2009, ve výši 3 768 014 tis. Kč. V průběhu roku však došlo ke snížení o 263 320 tis. Kč na konečnou částku 3 504 694 tis. Kč.

V následujícím grafu lze vidět, že procentní podíl výdajů kapitoly 307 na zahraniční aktivity zaznamenal v roce 2009 nárůst o 2, 4 p. b., což je největší nárůst ve sledovaném období. Toto navýšení bylo i v tomto roce ovlivněno výdaji na operaci ISAF.

Graf 4. 6: Členění výdajů státního rozpočtu kapitoly MO na rok 2009 podle aktivit

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. Státní rozpočet České republiky na rok 2012, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2009.pdf>

Celková výše vyčerpaných prostředků se dostala na hodnotu 4 272 062 tis. Kč., což představuje 121, 90 % již upraveného rozpočtu.

Tabulka 4. 22: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2009	3 768 014	3 504 694	4 272 062	121, 90	3 379 348	164 081
2008	2 385 602	3 630 375	3 244 632	89, 37	2 906 510	338 122

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2009, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2009.pdf, vlastní zpracování

Operace ALTHEA EUFOR

Z důvodu snížení počtu zastoupení AČR na této misi, zaznamenal i rozpočet určený na tuto misi značný pokles. Reálné prostředky činili celkem 18 tis. Kč, tj. 98,76 % upraveného rozpočtu. Prostředky byly vynaloženy především k úhradě existujících závazků, zejména k úhradě pohonných hmot a maziv v celkové výši 17. tis. Kč.

Operace EUFOR ATALANTA

I přesto, že nasazení českých jednotek proběhlo až v lednu 2010, již v roce 2009 byl vyčleněn rozpočet na přípravné práce ve výši 70 tis. Kč. Skutečné čerpání však dosáhlo pouze 38,57 %, tj. 27 tis. Kč.

Operace EUFOR TCHAD/RCA

Aktivita AČR v této operaci zahrnovala dva důstojníky. Jejich působení však bylo ukončeno dne 31. března 2009, kdy došlo k odsunu obou důstojníků zpět do ČR.

Tabulka 4. 23: Přehled stavu čerpání prostředků na misi EUFOR TCHD/RCA (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
8 712	1 505	1 459	96,94	1459	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2009, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2009.pdf, vlastní zpracování

Tabulka 4. 24: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci	585 tis. Kč
nákup materiálu	91 tis. Kč
nákup služeb	625 tis. Kč
cestovné	158 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2009, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2009.pdf, vlastní zpracování

Důvodem nižšího čerpání rozpočtových prostředků v oblasti běžných výdajů je skutečnost, že Česká republika, respektive resort MO v roce 2009, neobdržel definitivní

vyúčtování národních nákladů spojených s účastí v operaci EUFOR TCHAD/RCA, předkládaný skrze finanční mechanismus ATHENA.

Operace KFOR

V roce 2009 došlo k poklesu osob na počet 928 osob a stejně jako v předchozích letech bylo vyčleněna záložní rota na území ČR v počtu 106 osob.¹⁰⁸

Tabulka 4. 25: Přehled stavu čerpání prostředků na misi KFOR (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
526 432	560 769	512 259	91, 35	479 249	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2009, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2009.pdf, vlastní zpracování

V následující tabulce lze vidět hlavní složky výdajů, které však nezaznamenaly oproti předchozímu roku mnoho změn.

Tabulka 4. 26: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci	286 008 tis. Kč
poskytnuté neinvestiční příspěvky a náhrady	4 106 tis. Kč
nákup materiálu	112 795 tis. Kč
nákup pohonných hmot a maziv	13 885 tis. Kč
nákup služeb	53 060 tis. Kč
ostatní nákupy	35 229 tis. Kč

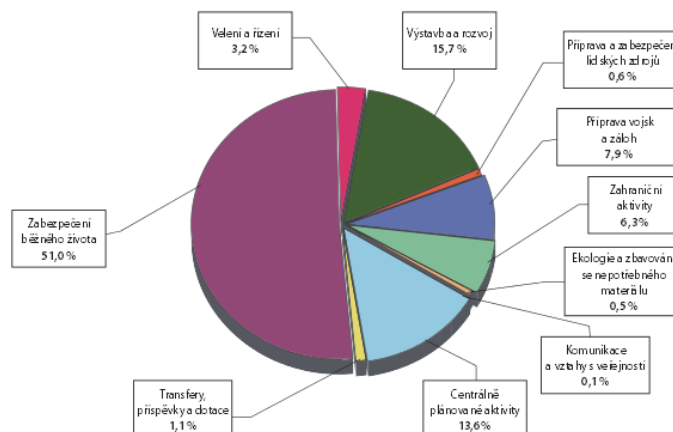
Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2009, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2009.pdf, vlastní zpracování

¹⁰⁸ MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2009, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2009.pdf,

4.6.5 Výdaje pro rok 2010 a 2011

Celkové čerpání bylo ve srovnání s rokem 2009 nižší o 1 390 100 tis. Kč, tj. o 32,54%. Jak lze vidět v následujícím grafu, zastoupení zahraničních aktivit v celé kapitole zůstalo skoro beze změn a došlo pouze ke změnám v jejich vnitřní struktuře.

Graf 4. 7: Členění výdajů státního rozpočtu kapitoly MO na rok 2010 podle aktivit

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2012*, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/mo/pdf/Rozpocet_2010.pdf

Reálné čerpání rozpočtových prostředků bez mimorozpočtových zdrojů a nároků z nespotřebovaných výdajů činilo celkem 2 814 991 tis. Kč, tj. 90, 00 % rozpočtu po změnách. Vzhledem k omezenému zdrojovému rámci v této oblasti výdajů došlo k jejich snížení například v oblastech nasazení jednotek a příslušníků AČR v zahraničí (o 870 834 tis. Kč, tj. 29, 16%) a přípravě a nasazení jednotek a příslušníků AČR v zahraničibojová uskupení (o 441 499 tis. Kč, tj. 99, 96%).

Tabulka 4. 27: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2010	3 071 927	3 127 800	2 881 962	92, 14	2 814 991	5 459
2009	3 768 014	3 504 694	4 272 062	121, 90	3 379 348	164 081

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf, vlastní zpracování

Operace ALTHEA EUFOR

Také v roce 2010 čítal počet osob zastupující AČR v této misi pouze 2 osoby na jednu rotaci. Do operace se příslušníci zapojili dne 8. června 2010 na základně Butmir v Sarajevu u velitelství operace EUFOR.

Tabulka 4. 28: Přehled stavu čerpání prostředků na misi ALTHEA (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
2 979	1 171	1 092	93,25	1 092	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf, vlastní zpracování

Lze zaznamenat určitý nárůst finančních prostředků uvolněných z rozpočtu, a to z důvodu opětovného zapojení ČR do této mise. Avšak z důvodu účasti pouhých dvou vojáků, došlo i ke změně základny hlavních výdajů.

Tabulka 4. 29: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

výdaje na zvláštní příplatek	907 tis. Kč
nákup služeb	102 tis. Kč
cestovné	71 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf, vlastní zpracování

Operace NAVFOR ATALANTA

Tato operace zahrnuje uvolnění běžných výdajů na angažování AČR v této operaci na operačním velitelství EU ve Velké Británii. Jelikož se jedná o první rok vyslání vojáku a tím pádem už i reálné čerpání financí, spojených s jejím nasazením v této misi, došlo k značnému navýšení rozpočtu.

Tabulka 4. 30: Přehled stavu čerpání prostředků na misi ATALANTA (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
2 979	3 354	3 353	99, 79	3 353	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf, vlastní zpracování

Struktura hlavních výdajů odpovídá potřebám vojáků a je spojena s jejich fungováním. Při srovnání s misí ALTHEA v roce 2010 a jejími hlavními výdaji, lze zaznamenat stejný vývoj jednotlivých částí rozpočtu s přihlédnutím na počet vojáků v každé misi.

Tabulka 4. 31: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Výdaje na zvláštní příplatek	2 040 tis. Kč
Nákup pohonných hmot a maziv	23 tis. Kč
Nákup služeb	1 087 tis. Kč
Cestovné	64 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf, vlastní zpracování

Operace KFOR

Počet osob zastupujících AČR v misi KFOR byl 811 a opět byla zřízená záložní rota fungující na území ČR, avšak její počet znatelně vzrostl na 412 osob.¹⁰⁹

Tabulka 4. 32: Přehled stavu čerpání prostředků na misi KFOR (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
526 432	560 769	512 259	91, 35	479 249	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf, vlastní zpracování

¹⁰⁹ MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf,

Mise KFOR i v roce 2010 představuje úplný protiklad oproti misím EU. Již počet osob v této misi je nesrovnatelný s počtem osob nasazených na mise EU a uvolněný rozpočet je mnohonásobně vyšší. Také struktura hlavních výdajů je lehce pozměněna v reakci na potřeby dané operace.

Tabulka 4. 33: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Výdaje na zvláštní příplatek	187 867 tis. Kč
Nákup materiálu	43 133 tis. Kč
Nákup pohonných hmot a maziv	26 614 tis. Kč
Nákup služeb	57 216 tis. Kč
Ostatní nákupy	30 150 tis. Kč
Neinvestiční příspěvky a náhrady v souvislosti s úrazem	450 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf, vlastní zpracování

V roce 2011 bylo celkové čerpání peněžních prostředků na přípravu a nasazení jednotek v zahraničí ve srovnání s rokem 2010 nižší o 653 968 tis. Kč, tj. o 22, 69 %. V celkovém čerpání peněžních prostředků jsou zahrnuty i mimorozpočtové zdroje a nároky z nespotřebovaných výdajů z roku 2010. Ve srovnání s rokem 2009 došlo v čerpání výdajů na mise, zastoupení v zahraničí a další mezinárodní spolupráci v obraně ke snížení o 2 044 068 tis. Kč, tj. téměř o padesát procent (47,84%).

Tabulka 4. 34: Stav čerpání rozpočtových prostředků na financování zahraničních aktivit (v tis. Kč)

Rok	Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
					Rozpočet	MRZ
2011	2 203 116	1 953 505	2 227 994	114, 05	1 949 324	31 291
2010	3 071 927	3 127 800	2 881 962	92, 14	2 814 991	5 459

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

Následná tabulka názorně ukazuje důvod rozdílů v rámci zahraničních aktivit kapitoly 307. Počty osob v jednotlivých misích se v posledních letech mění jen málo a zastoupení AČR v misích EU má stále klesající charakter. AČR vysílá své příslušníky v rámci misí EU pouze do operačních velitelství.

Tabulka 4. 35: Počet osob v jednotlivých zahraničních misích v roce 2011

Operace	KFOR	ISAF AFG	EUFOR ELTHEA	EU NAVFOR ATALANTA	MFO	Vojenští pozorovatelé
Počet osob	213 + 412	1 432	4	6	3	5
Celkem v roce 2011	1 663 + 412					

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

Operace EU NAVFOR ATALANTA

Stejně jako v předchozím období, i v roce 2011 zastupovaly AČR v misi EU NAVFOR ATALANTA pouze tři osoby na velitelství EU ve Velké Británii.

Tabulka 4. 36: Přehled stavu čerpání prostředků na misi EU NAVFOR ATALANTA (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
6 988	3 886	4059	104, 46	3 885	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

Lze vidět značný nárůst v uvolněných financích až o dvojnásobek. Tento nárůst je zapříčiněn položkou nákup ostatních služeb, která však v rozpočtu není blíže specifikovaná. Naopak došlo k poklesu u položky služby (nájemné) a cestovné.

Tabulka 4. 37: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

výdaje na zvláštní příplatek	2 039 tis. Kč
nákup služeb – nájemné	655 tis. Kč
nákup ostatních služeb	1 316 tis. Kč
cestovné	37 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

Operace ALTHEA EUFOR

Do operace byly v roce 2011 zapojeny pouze 2 příslušníci AČR a to od 8. června 2010, kteří plnili úkoly spojené s výcvikem Ozbrojených sil Bosny a Hercegoviny na velitelství operace na základně BUTMIR v Sarajevu.

Tabulka 4. 38: Přehled stavu čerpání prostředků na misi ALTHEA (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
4 532	2 080	2 080	100, 00	2 080	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

I v tomto roce byl zaznamenán růst výdajů a to ve všech složkách hlavních výdajů. Opět není blíže specifikované, čím je tento nárůst zapříčiněn.

Tabulka 4. 39: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

výdaje na zvláštní příplatek	1 665 tis. Kč
nákup ostatních služeb	266 tis. Kč
Cestovné	100 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

Operace KFOR

Od 1. listopadu 2011 působí v operaci pouze 7 příslušníků AČR, kteří jsou zařazeni na funkcích na velitelství. Celkem bylo do operace KFOR vysláno 213 příslušníků rezortu MO a 412 jich bylo připraveno k nasazení na území ČR.¹¹⁰

Tabulka 4. 40: Přehled stavu čerpání prostředků na misi KFOR (tis. Kč)

Stanovený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpání	% k UR	Z toho čerpání	
				Rozpočet	MRZ
526 432	560 769	512 259	91,35	479 249	0

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

Rok 2011 znamenal pro misi KFOR velkou změnu a to především konec tohoto roku. Došlo k rapidnímu snížení počtu vojáků v této misi s čímž je spojeno i snížení uvolněných výdajů avšak až v následujícím roce. O kolik však zatím není známo z důvodu nezveřejnění závěrečného rozpočtu pro rok 2012.

Tabulka 4. 41: Hlavní výdaje byly realizovány v oblastech:

Výdaje na zvláštní příplatek	58 445 tis. Kč
Nákup vody, paliv a energie	6 478 tis. Kč
Nákup služeb	52 600 tis. Kč;
Nákup materiálu	46 746 tis. Kč
Opravy a údržba majetku	17 794 tis. Kč
Cestovné	5 892 tis. Kč

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf, vlastní zpracování

¹¹⁰ MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf,

4.7 Shrnutí

Na základě předchozího textu a výpočtů lze jednoznačně říci, že finanční rozdělení kapitoly 307 části zahraniční aktivity, je značně nerovnoměrné. Finanční výdaje poskytované na mise EU nedosahují ani z části na výdaje operací v rámci NATO. Tento trend lze pozorovat i v přílohách znázorňujících výdaje na mise v jednotlivých letech.

Následující tabulka představuje syntézu jednotlivých let ve vybraných misích. Červeně zvýrazněné mise jsou pod záštitou EU a z tabulky je jasné patrná nevyváženost v zastoupení.

Tabulka 4.42: Zastoupení AČR ve vybraných vojenských misích

NÁZEV	POČET	KDO	KDY
Pouštní bouře	200	ČSLA	1990 -1991
IFOR, SFOR, SFORR	7800	AČR	1996
KFOR	8540	AČR	1999
Trvalá svoboda	612	AČR	3/ 2002 – 6/ 2003
CONCORDIA	2	AČR	4/ 2003 – 12/ 2003
ALTHEA	400	AČR	12/2000
HELI UNIT ISAF	7 x 100	AČR	2009 – 2011
EUFOR Čad	2	AČR	Ukončena 2009
EUNAVFOR Atalanta	3	AČR	2008
EU TM Mali	34	AČR	2013

Zdroj: Interní zdroj Ministerstva obrany ČR, vlastní zpracování

Tento trend je znatelný i ve vývoji financování misí. I přes počáteční nárůst mezi lety 2004 – 2007, dochází od roku 2008 k znatelnému poklesu. Vystává otázka, zda je tento trend pouze výsledkem daných okolností nebo neochotou české vlády účastnit se misí EU.

Další vývoj lze vidět v následující tabulce, která shrnuje nejnovější ukazatele, a lze pozorovat stále stejný trend. Jedinou změnu lze zaznamenat u mise KFOR, která v loňském roce zaznamenala pokles vojáků z České republiky, zda dojde k poklesu uvolněných financí na tuto misi, bude známo až s odstupem po zveřejnění rozpočtu kapitoly 307 pro rok 2012.

Tabulka 4.43: Počet vojáků v misích v roce 2012:

KFOR		10
ISAF	RC-C	123
	RC-E	477
EUFOR ALTHEA		2
EU NAVFOR ATALANTA		3

Zdroj: MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Čeští vojáci v zahraničí 2012*[online] MOCR. [10. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/historie-misi/cesti-vojaci-v-zahranici-2012-81003/>, vlastní zpracování

Pozitivním krokem může být zapojení českých vojáků do mise EUTM Mali v roce 2013. I přesto, že nelze vyvodit jednoznačný závěr, je možné, že mise EU TM Mali bude prvním krokem k větší angažovanosti ČR v této oblasti a dojde k lepšímu využívání kapacit AČR.

5 Závěr

Skutečnost, že EU je stále více prezentována nejen jako hospodářská integrace, ale také jako vojensky profilující se unie, již sama o sobě představuje podstatný aspekt pro další rozvoj EBOP. Veškeré vojenské, ale i humanitární aktivity se nedají srovnávat s jednáním NATO, popřípadě USA především kvůli jejich charakteru, kterým je peacekeeping a také kvůli jejich menšímu rozsahu. Důležitým hlediskem misí EU je respektování rezolucí Rady bezpečnosti OSN. Fakt, že jsou spouštěny vojenské mise, ukazuje vůli členských států, aby EU vystupovala jako globální hráč, který je schopný použít vojenskou sílu. Lze tedy zaznamenat posun od určitých proklamací ke skutečnému jednání. Vypovídacím prvkem je i využívání mechanismu Berlín +, který byl použit pouze u dvou misí (Concordia, Althea), zatímco u zbylých jsou využívány kapacity evropské.

Naplnění hlavního cíle bylo dosti problematické z důvodu špatné dostupnosti zdrojů. Z konzultací se zástupci vojenských složek účastnících se jednotlivých misí EU vyplývá, že poskytované informace médií a prostřednictvím webových stránek institucí EU jsou značně zkreslené a neúplné. S ohledem na tento fakt byly informace často nedostačující, a to vedlo k rozdílnostem v hloubce zpracování jednotlivých misí. Hlavní cíl byl naplněn a z práce jasně vyplývá, že angažovanost ČR v misích EU je dle mého názoru nedostatečná, viz kapitoly 4. 6 a 4. 7.

Při zpracovávání dílčího cíle představovala komplikace prvotní neochota spolupráce ze strany Ministerstva obrany ČR a dále, nedostatečnost v poskytování informací. I po prostudování publikací, periodik a dostupných zdrojů, byl výsledek neúplný a dle mého názoru pro širokou veřejnost dostatečně neinformující.

Díky poskytnutí informací z interních zdrojů a rozsáhlých dokumentů rozpočtu kapitoly 307, čítajících přes 3000 stran bylo možné naplnit dílčí cíl práce. Analýza těchto rozpočtů byla komplikována rozdílným zpracováním jednotlivých let. Výsledkem však je podrobný rozbor rozpočtů za jednotlivé roky, zaměřující se na hlavní výdaje jednotlivých vojenských misí viz kapitola 4. 6.

Všechny tři stanovené hypotézy mají pozitivní výsledek. Průběžné zpracovávání zdrojů a neustálý přísun nových informací v této oblasti umožnil reálnější pohled na problematiku a lepší možnost při vyvozování závěru.

První hypotéza týkající se rozvoje postavení EU na globálním poli, lze jednoduše prokázat stále rostoucím vlivem v otázkách bezpečnosti viz kapitoly 3. 1 a 3. 4. Důležitý aspekt zde představuje zachovaná suverenita jednotlivých členských států a jejich možnost se samostatně rozhodovat. Větší váha však musí být stále přikládána i otázkám spolupráce s ostatními velmocemi a celosvětovými organizacemi tak, aby byl zaručen pozitivní dopad na postižené oblasti.

Druhá a třetí hypotéza byly prokazovány ve 4. kapitole podrobnou analýzou dat vycházejících z podrobných rozpočtů a dalších informací. Znatelná nerovnováha mezi misemi EU a NATO je viditelná ve všech letech od našeho vstupu do EU a ani podle nejnovějších dostupných informací není zaznamenán měnící se trend.

Závěry vyplývající z celé práce jsou jednoznačné a vypovídající. Angažovanost ČR v misích EU je velice nízká, v roce 2012 byl tento počet pouhých 5 vojáků, oproti tomu na mise NATO bylo vysláno 610 vojáků. Stejně je na tom i rozpočet uvolněn na jednotlivé mise, který reaguje na vývoj osob v jednotlivých misích. Vystává otázka, zda je pasivní přístup ČR k misím EU odrazem politického jednání nebo se jedná o jiný důvod, který je však pro širokou veřejnost nepřístupný.

6 Použité zdroje

Literatura

BALDWIN, Richard E. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.

Lisabonská smlouva: konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. 2., přeprac. a dopl. vyd. Editor Jana Francová. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor informování o evropských záležitostech, 2009, 539 s. ISBN 978-80-7440-017-9.

BISCOP, Swen a Richard WHITMAN. *The Routledge handbook of European security*. London: Routledge, 2010. ISBN 04-155-8828-6.

CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2003, ISBN 80-717-9804-5.

FIALA, Petr. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 200. ISBN 80-732-5015-2.

FLINT, Julie a A. DE WAAL. *Darfur: a new history of a long war*. New York: Distributed in the USA exclusively by Palgrave Macmillan, 2008, 320 p. ISBN 978-184-2779-507.

FUČÍK, Josef. Logistika v obranném sektoru a evropské obranné spolupráci. In: KHOL, R.eds. *Perspektivy středoevropské vojenské spolupráce*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2003. ISBN 80-865-0632-0.

MERLINGEN, Michael a Rasa OSTRAUSKAITE. *European security and defence policy: an implementation perspective*. New York: Routledge, 2008. ISBN 02-030-1602-5.

MIKULAN, N. Thomas. *Válka v Jugoslávii: Bosna, Kosovo a Makedonie 1992-2001*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, xvi, 358 p. ISBN 978-802-4723-754.

PELTRÁM, Antonín. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. ISBN 80-247-2849-4.

REICHARD, Martin. *The EU-NATO relationship: a legal and political perspective*. Burlington, VT: Ashgate, c2006. ISBN 978-075-4647-591.

SCHELLE, Karel a Renata VESELÁ. *Böhmische Länder und die Integrationsbemühungen in Europa*. 1. Aufl. München: Grin, 2010. ISBN 978-3-640-74191-5.

SVOBODA, Pavel. *Právo vnějších vztahů Evropské unie*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-807-2016-532.

TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. Právnícké učebnice (C.H. Beck). ISBN 978-807-4003-332.

ZŮNA, Jaromír. *NATO operace na podporu míru*. Brno: Vojenská akademie, 2002, ISBN 80-859-6037-0.

Domácí internetové zdroje

EUROSKOP. *Smlouva o Evropské Unii*[online] EUROSKOP [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2012, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2009.pdf>

MO, Ministerstvo obrany: *Sněmovna schválila vyslání vojáků do Mali 19. 2. 2013* [online]. MO [18. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/snemovna-schvalila-vyslani-vojaku-do-mali-79926/>

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2004, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2004.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2005, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2005.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2006, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2006.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2007, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2007.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2008, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2008.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2009, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2009.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2010, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2010.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2011, kapitola 307 - Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/doc/szu_2011.pdf

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2004, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2004cz.pdf>

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2005, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2005cz.pdf>

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2006, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2006cz.pdf>

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2007, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2007cz.pdf>

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2008, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2008cz.pdf>

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2009, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2009cz.pdf>

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Státní rozpočet České republiky na rok 2010, kapitola 307-Ministerstvo obrany ČR* [online] MOCR. [23. 3. 2013] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/mo/doc/rozpocet2010cz.pdf>

MOČR, Ministerstvo obrany ČR: *Chrudimští výsadkáři odletěli do Mali 16. 3. 2013* [online]. MO [18. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/chrudimsti-vysadkari-odleteli-do-mali-81123/>

MZV, Ministerstvo zahraničních věcí: *Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SBOP, EBOP) 7. 1. 2011* [online]. MZV [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/vnejsi_vztahy_eu/spolecna_zahranicni_a_bezpecnostni/spolecna_bezpecnostni_a_obranna_politika.html

MOCR, Ministerstvo obrany ČR. *Čeští vojáci v zahraničí 2012*[online] MOCR. [10. 4. 2013] Dostupné z: <http://www.mise.army.cz/historie-misi/cesti-vojaci-v-zahranici-2012-81003>

PSP, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: *Sněmovní tisk 920/0, část č. 1/10 Vl.n.působ.sil MO ve výcvik.misi EU v Malij.rep. (EUTM Mali)* [online]. PSP [19. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=920&CT1=0>

ZÁVĚŠICKÝ, Jan. *Ambitions and Capabilities of the EU: An Analysis of the Military Peace Support Operations*. Mezinárodní vztahy. 2007. č. 2. str. 36.

Zahraniční internetové zdroje

Centre d'Analyse strategice: *EU support to the Democratic Republic of Congo 2007* [online]. IRRI – KIIB [6. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.egmontinstitute.be/papers/07/afr/EU_support_to_the_DRC.pdf

CER, Centre for European Reforms: *Europe's Military Revolution, 2001* [online]. CER [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.cer.org.uk/sites/default/files/publications/attachments/pdf/2011/p22x_military_revolution-1955.pdf

EUFOR: *EUFOR Fact Sheet* [online]. EUFOR [9. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.euforbih.org/index.php?option=com_content&view=article&id=15:eufor-fact-sheet&catid=185:about-eufor&Itemid=134

EUROPA. *Overview of the missions and operations of the european union February 2013* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations?lang=cs>

EUROPA: *EU Training Mission in Mali* (EUTM Mali) 13 Februar 2013[online]. EUROPA [9. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/media/1892457/factsheet_eutm_mali_en_rev1final.pdf

EUROPA: *EUFOR TCHAD/RCA* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations/completed-eu-operations/eufor-tchadrca.aspx?lang=en>

EUROPA: *EUTM magazine July 2012* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/media/1728530/eutm_magazine_2012_july_final2.pdf

EUROPA: *Rozhodnutí Rady 2011/871/SZBP ze dne 19. Prosince 2011* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:343:0035:0053:CS:PDF>

EUROPA: *The mechanism for financing military operations (Athena)* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/foreign_and_security_policy/cfsp_and_esdp_implementation/l33281_en.htm

EUROPA: *Berlin Plus Agreement* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/berlinplus_/berlinplus_en.pdf

EUROPA: *European Defence Agency* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.eda.europa.eu/Aboutus/Howweareorganised/Organisation>

EUROPA: *EUTM Somalia* [online]. EUROPA [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations/eu-somalia-training-mission?lang=en>

EUROPA: *Evropská služba pro vnější činnost* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://eeas.europa.eu/background/organisation/index_cs.htm

EUROPA: *SPOLEČNÁ AKCE RADY 2004/551/SZBP ze dne 12. Července 2004 o zřízení Evropské obranné agentury* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2004/l_245/l_24520040717cs00170028.pdf

EUROPA: *Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku/Evropská služba pro vnější činnost, listopad 2009* [online]. EUROPA [8. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Background-HighRepresentative_CS.pdf

European Union Naval Force: *Key Facts and Figures, 6 May 2013* [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: eunavfor.eu/key-facts-and-figures

European Union Naval Force: *Deployed Units* [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: <http://eunavfor.eu/deployed-units/surface-vessels/>

European Union Naval Force: *Mission 2013* [online]. EUNAVFOR [6. 3. 2013]. Dostupné z: eunavfor.eu/mission/

Netherlands Institute for International Relations „Clingendael“: *Operation Artemis in the Democratic Republic of Congo, May 2007* [online]. Clingendael [6. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.clingendael.nl/publications/2007/20070531_cscp_chapter_homan.pdf

UN Security Council: *Security Council Resolution 1575 on Bosnia and Herzegovina 22 November 2004* [online]. UN [9. 3. 2013]. Dostupné z: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/619/22/PDF/N0461922.pdf?OpenElement>

7 Použité zkratky

AČR	Armáda České republiky
AFSOUTH	Allied Forces Southern Europe
cca.	Asi
DRC	Democratic Republic of Congo
DSACEUR	Deputy Supreme Allied Commander Europe
EBOP	Evropská bezpečnostní a obranná politika
ECOWAS	Economic Community Of West African States
EU	European Union
EUMC	The European Union Military Committee
EUMS	The European Union Military Staff
EUPM	The European Union Police Mission
EUPOL	European Union Police Mission
EUSG	EU Staff Group
FYROM	Former Yugoslav Republic of Macedonia
IMS	Mezinárodní vojenský štáb NATO
MC NATO	Vojenský výbor NATO
NAC	Severoatlantická rada NATO
NATO	Severoatlantická aliance
NEEA	The Northwest Energy Efficiency Alliance
OSN	Organizace spojených národů
PHM	Pohonné hmoty
PSC	Politický a bezpečnostní výbor EU
PSO	Operace na podporu míru
RC-C	Regionální velitelství Capital
RC-E	Regionální velitelství East
RB OSN	Rada bezpečnosti OSN
SACEUR	The Supreme Allied Commander Europe
SHAPE	Vrchní velitelství spojených sil v Evropě
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
tj.	To je

UR
ZEU

Upravený rozpočet
Západoevropská unie

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb, - autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. dubna 2013

Markéta Fajnorová
jméno a příjmení studenta